

MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Programi mësimor

GJUHË ANGLEZE

për klasën VII

Shkup, 2023

TË DHËNA KRYESORE PËR PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	<i>Gjuhë angleze</i>
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	E detyrueshme
Klasa	VII (e shtatë)
Temat/fushat në programin mësimor	● <i>Bota ime e vogël (mikro): unë, familja, miqtë</i> ● <i>Bota ime e madhe (makro): lagjja, qyteti, vendi</i> ● <i>Arsimi ynë, e ardhmja jonë</i> ● <i>Shoqëria dhe mjedisi jetësor</i>
Numri i orëve	3 orë në javë / 108 orë në vit
Pajisjet dhe mjetet	● Kompjuter (tabletë), printer, projektor, tabelë (tabela interaktive), poster. ● Foto, fotografi, objekte, karta flash, ngjitëse. ● Material për të bërë kartolina, kartolina urimi, letër (me ngjyra), hamer, gërshërë, ngjitës, blloqe dhe vegla.
Normativi i kuadrit mësimor	- studimet e kryera për gjuhë dhe letërsi angleze - drejtimi mësimor, VII/1 ose VIA sipas MRK dhe 240 SETK; - studimet e kryera për gjuhë dhe letërsi angleze (me titullin profesor i gjuhës dhe letërsisë angleze), VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - studimet e kryera për gjuhë dhe letërsi/literaturë angleze - drejtim tjetër dhe me përgatitjen e duhur pedagogjike-psikologjike dhe metodike të fituar në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - të ketë përfunduar studimet katërvjeçare të programit studimor të gjuhës maqedonase dhe angleze (me titull të fituar profesional profesor në gjuhën maqedonase dhe angleze), VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK;

	- të kryera studime dylëndë në anglisht dhe gjuhë tjetër, me përgatitje përkatëse pedagogjike-psikologjike dhe metodologjike në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - studimet e kryera në gjuhën angleze (me titullin filolog i diplomuar), me përgatitje përkatëse pedagogjike-psikologjike dhe metodike në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - të ketë përfunduar studimet në gjuhën angleze në një program tjetër studimi, me përgatitje përkatëse pedagogjike-psikologjike dhe metodologjike në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK.

LIDHSHMËRIA ME STANDARDET KOMBËTARE

Rezultatet e të nxënit të përcaktuara në programin mësimor çojnë në përvetësimin e kompetencave të mëposhtme të përfshira nga fusha **Përdorimi i gjuhëve të tjera** nga Standardet Kombëtare:

	Nxënësi/nxënësja di dhe/ose mund:
II-A.1	të kuptojnë fjalitë dhe frazat e përdorura shpesh që kanë të bëjnë me fusha me rëndësi personale më të afërt (të tilla si informacione personale dhe familjare, nevojat dhe interesat);
II-A.2	të kuptojë pikën kryesore në mesazhe, njoftime, udhëzime, kërkesa, të qarta, të thjeshta. etj.;
II-A.3	të lexojë dhe kuptojë tekste të thjeshta të llojeve të ndryshme, në të njohur dhe tema më pak të njohura, të përshtatshme për moshën;
II-A.4	të gjejë informacione specifike në tekste në materiale reale (si reklama, prospekte, udhëzime, broshura, menu, orare, etj.) dhe kuptoni mesazhe të shkurtra të thjeshta për të përballuar situatat e përditshme;
II-A.5	të komunikojë në situata konkrete dhe të përditshme kur kërkohet një shkëmbim i thjeshtë dhe i drejtpërdrejtë informacioni për tema të njohura;

II-A.6	të shqiptojë qartë dhe saktë të gjithë zërat dhe grupet e zërit, duke respektuar rregullat për theksimin dhe intonacionin, ndërkohë që çdo parregullsi nuk e pengon komunikimin;
II-A.7	të përdor pohime dhe fjali të përdorura zakonisht që rrjedhin nga përvoja e menjëhershme dhe/ose u referohen temave dhe situatave me interes të menjëhershëm;
II-A.8	të shkruajë fjalët dhe shprehjet me saktësi relative, duke zbatuar rregullat e drejtshkrimit;
II-A.9	të respektojë rregullat themelore gramatikore dhe përjashtimet në të shprehurit me shkrim dhe me gojë;
<i>Nxënësi kupton dhe pranon se:</i>	
II-B.1	mësimi i një gjuhe tjetër lehtëson mësimin e shumë gjuhëve dhe mundësinë e komunikimit me anëtarë të grupeve të ndryshme kulturore/gjuhësore;
II-B.3	përmes mëimit të gjuhëve të tjera zhvillohet interesi dhe kurioziteti për gjuhë dhe kultura të ndryshme;
II-B.4	përmes mëimit të gjuhëve të tjera zhvillohet respekti për kulturat e tjera dhe përmirësohen kompetencat ndërkulturore.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse nga fushat e **Shkrim-leximit digjital, Zhvillimit Personal dhe Social dhe Shoqërisë dhe Kulturës Demokratike, Teknologjisë, Teknologjisë dhe Sipërmarrjes dhe Shprehjes Artistike dhe Kulturës** të Standardeve Kombëtare:

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe mund:</i>	
IV-A.2	të vlerësojë se kur dhe në çfarë mënyre nevojitet përdorimi efektiv i TIK-ut për të zgjidhur një detyrë/problem;
IV-A.5	të përcaktojë se çfarë informacioni i nevojitet, të gjejë, përzgjedhë dhe shkarkojë të dhëna, informacione dhe përmbajtje digjitale;
V-A.4	të bëjë një vlerësim të aftësive dhe të arriturave të tij/saj (duke përfshirë pikat e forta dhe të dobëta) dhe, në bazë të kësaj, të përcaktojë prioritetet që do të mundësojnë zhvillimin dhe avancimin e tij/saj;
V-A.6	të vendosë synime për mësimin dhe zhvillimin personal dhe të punojë në tejkalimin e sfidave që dalin në rrugën drejt realizimit të tyre;
V-A.7	të përdorin përvojat e tyre për të lehtësuar mësimin e tyre dhe për të përshtatur sjelljen e tyre në të ardhmen;

V-A.13	të komunikojë me të tjerët dhe të paraqitet në mënyrë të përshtatshme për situatën;
V-A.14	të dëgjojë në mënyrë aktive dhe të përgjigjet siç duhet, duke treguar ndjeshmëri dhe mirëkuptim për të tjerët dhe duke shprehur shqetësimet dhe nevojat e veta në mënyrë konstruktive;
V-A.15	të bashkëpunojë me të tjerët në arritjen e qëllimeve të përbashkëta, duke ndarë pikëpamjet dhe nevojat e veta me të tjerët dhe duke marrë parasysh pikëpamjet dhe nevojat e të tjerëve;
V-A.17	për të kërkuar reagime dhe mbështetje për veten, por edhe për të dhënë reagime dhe mbështetje konstruktive në dobi të të tjerëve;
V-A.19	të bëjë sugjerime, të shqyrtojë mundësi të ndryshme dhe të parashikojë pasojat për të nxjerrë përfundime dhe për të marrë vendime racionale;
V-A.21	të analizojë, vlerësojë dhe përmirësojë të mësuarit e tyre;
VI-A.2	të analizojë sjelljen e tij për të përmirësuar, duke vendosur synime reale dhe të arritshme për veprim aktiv në komunitet;
VI-A.3	të formulojë dhe argumentojë pikëpamjet e tij, të dëgjojë dhe analizojë pikëpamjet e njerëzve të tjerë dhe t'i trajtojë me respekt, edhe kur nuk është dakord;
VI-A.5	të kuptojë dallimet ndërmjet njerëzve në çdo bazë (gjinia dhe përkatësia etnike, mosha, aftësitë, statusi shoqëror, etj.);
VI-A.6	të njohë praninë e stereotipave dhe paragjyqimeve tek vetja dhe të tjerët dhe të kundërshtojë diskriminimin;
VII-A.9	të marrë pjesë aktive në punën ekipore sipas rregullave të miratuara më parë dhe me respekt të vazhdueshëm për rolin dhe kontributin e të gjithë anëtarëve të ekipit.
<i>Nxënësi/nxënësjë kupton dhe pranon se:</i>	
IV-B.1	shkrim-leximi digjital është i nevojshëm për jetën e përditshme - lehtëson mësimin, jetën dhe punën, kontribuon në zgjerimin e komunikimit, kreativitetit dhe inovacionit, ofron mundësi të ndryshme për argëtim;
V-B.3	arritjet dhe mirëqenia e tij/saj varen kryesisht nga përpjekja që bën dhe rezultatet që ai/ajo arrin;
V-B.4	çdo veprim që ai /ajo ndërmerr ka pasoja për të dhe/ose për mjedisin e tij/saj;

V-B.7	iniciativa, këmbëngulja, përqendrimi dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për kryerjen e detyrave, arritjen e qëllimeve dhe tejkalimin e sfidave në situatat e përditshme;
V-B.8	ndërveprimi me të tjerët është i dyanshëm - pasi ai ka të drejtë t'u kërkojë të tjerëve që t'i mundësojnë të kënaqë interesat dhe nevojat e veta, ai gjithashtu ka përgjegjësinë t'u japë hapësirë të tjerëve për të kënaqur interesat dhe nevojat e tyre;
V-B.9	kërkimi i informatës kthyesë dhe pranimi i kritikave konstruktive shpie në përparimin personal në nivel individual dhe shoqëror;
VI-B.2	të gjithë njerëzit, përfshirë fëmijët, kanë të drejtë të shprehin mendimet dhe pikëpamjet e tyre dhe të marrin pjesë në vendimmarrje në lidhje me nevojat dhe interesat e tyre;
VIII-B.4	diversiteti kulturor ndikon në zhvillimin e identitetit të pjesëtarëve të kulturave të ndryshme;
VIII-B.5	dallimet ndërmjet kulturave duhet të shihen si mundësi për të mësuar dhe si sfida për mirëkuptim dhe përparim të ndërsjellë;
VIII-B.6	respektimi dhe promovimi i kulturave të tjera kontribuon në sigurimin e respektimit të kulturës së dikujt nga të tjerët.

REZULTATET E TË NXËNIT

Tema: **BOTA IME E VOGËL (MIKRO): UNË, FAMILJA, MIQTË**

Orët e përgjithshme: 27

Rezultatet e të nxënit:

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. fillon dhe zhvillon një bisedë të thjeshtë për rutinat e zakonshme, shprehitë dhe marrëdhëniet familjare duke formuluar fjali në kohën e tashme të thjeshtë dhe duke i lidhur ato në një njësi mendimi;
2. lexon dhe kupton një përshkrim të hollësishëm të personave dhe sendeve dhe i krahason në dialog të drejtpërdrejtë duke përdorur shkallëzim të mbiemrave të saktë dhe të pasaktë;
3. shpreh mendimin e vet duke argumentuar duke përdorur bashkëlidhje dhe shprehje frazeologjike të përshtatshme;
4. përpilon ftesën, kërkesën dhe ofertën me shkrim dhe me gojë.

Përmbajtjet (dhe nocionet):

a) Funkcionet gjuhësore:

- duke deklaruar fakte, rutina, shprehi dhe duke treguar kohën
- shprehja e gatishmërisë, vendosmërisë, qëllimit
- duke bërë një ftesë/kërkesë/ofertë
- duke bërë një kërkesë të sjellshme
- shprehja e një aktiviteti që po ndodh në këtë moment (kundër aktiviteteve që janë të përsëritura)
- shprehja e një mendimi duke shprehur një qëndrim personal ndaj një personi/subjekti
- duke dhënë një përshkrim të hollësishëm të pamjes së personave dhe sendeve duke renditur saktë mbiemrat përshkrues në sekuencë
- përshkrimin e tipareve të karakterit
- duke folur dhe përshkruar pasionet (hobi) (interesat dhe pasioni personal) dhe aktivitetet e kohës së lirë
- krahasimi i dy ose më shumë personave/sendeve/objekteve/vendeve/ngjarjeve/aktiviteteve dhe të ngjashme
- fillimi i një bisede me një ose më shumë bashkëbisedues
- shprehja e marrëdhënieve familjare
- përshkrimi i ndjesive shqisore
- shprehja e saktë e kohës dhe e një pjese të orës.

Standardet e vlerësimit:

- Përgjigjet dhe bën pyetje në *Present Simple Tense* për të pyetur/përgjigjur rreth një kohe të saktë, një fakti të veçantë, zakonit të dikujt ose rutinës së zakonshme.
- Njeh dhe përdor format e foljes modale *will* për të shprehur gatishmërinë, vendosmërinë ose qëllimin.
- Bën fjali pyetëse me foljen modale *would* për të kërkuar me mirësjellje diçka.
- Përdor *Present Continuous Tense* për të përshkruar veprimet që ndodhin në momentin e të folurit.
- Formulon fjali me foljen *like* për të shprehur (mos)pëlqyer ndaj një personi ose objekti të caktuar, duke dhënë një argument të përshtatshëm.
- Përshkruan objektet në detaje, si dhe pamjen fizike dhe karakterin e personave duke përdorur mbiemra të përshtatshëm përshkrues.
- Lidh disa fjali në *Present Simple Tense* në rend për të përshkruar interesat personale, pasionet dhe aktivitetet e kohës së lirë.
- Përdor mbiemra të shkallëzuar për të përshkruar dy ose më shumë persona/sendet/objekte/vende/ngjarje/dhe aktivitet etj.
- Fillon, merr pjesë dhe përfundon një bisedë për aktivitetet e përditshme, synimet dhe planet e ardhshme duke përdorur frazat e gatshme, kolokacionet dhe shprehjet frazeologjike të miratuara.
- Përshkruan (me shkrim dhe me gojë) marrëdhëniet familjare duke zbatuar njësitë e përshtatshme leksikore.

	● Përdor format e foljeve <i>Present Simple Tense</i> në fjali të thjeshta për të përshkruar ndjesitë shqisore. ● Krijon pyetje dhe përgjigje të përshtatshme për të pyetur/treguar kohën e duhur.
b) Njësitë leksikore: ● mbiemra përshkrues për të përshkruar personat (<i>afraid, alone, angry; blonde, brave, brilliant, busy, careful, lovely, lucky, married, pleasant, slow, strong, thin, young, shy</i>) ● bashkëvendosje me aktivitetet e përditshme (<i>catch the bus, clean the room, do the chores, do the washing-up, make breakfast, stream a movie</i>) ● shprehje frazeologjike të ngurtësuara për sasinë dhe kohën (<i>the more, the merrier; better late than never</i>) ● familjen dhe miqtë: <i>family, mum(my), dad(dy), siblings, triplets, grandchild, friend</i> ● terma për përshkrimin e dhomave dhe hapësirës në një shtëpi: <i>attic, basement, cellar, garage, downstairs, (the first, second...) floor, upstairs, home office</i> ● media (radio/televizion/rrjetet sociale): <i>signal, broadcast, editing software, streaming, subtitles, online, application, network</i> ● muzikë/film/teatër/kinema: <i>album, beat, hip hop, lead singer, mix; music, musician, pop music, rap, record store, comedy, horror</i> ● Forma emërore që lidhet me hobi, interesa personale dhe aktivitete të kohës së lirë: - <i>indoor activities: book, club, dancing, drawing, newspaper, painting, party, gaming</i> - <i>outdoor activities: barbecue, beach, bicycle, board game, camp, camping, campsite, festival, hobby,</i>	● Njih kuptimin dhe përdor një sërë mbiemrash për të përshkruar njerëzit dhe personazhet. ● Përdor një numër të caktuar kolokacionesh të shpeshta që shprehin aktivitetet e përditshme. ● Njih një numër të caktuar shprehjesh frazeologjike dhe herë pas here i përdor ato kur shpreh mendimin e tij dhe zhvillon një bisedë me interes të menjëhershëm. ● Flet për familjen dhe miqtë duke përdorur terma të përshtatshëm fjalori për të përshkruar marrëdhëniet. ● Përshkruan (me shkrim dhe me gojë) dhomat e shtëpisë duke përdorur njësi të përshtatshme leksikore. ● Njih kuptimin e njësive leksikore që lidhen me mediat tradicionale dhe jotradicionale. ● Flet për interesat personale duke përdorur fjalorin e përvetësuar në lidhje me muzikën, filmin, teatrin, kinemanë dhe aktivitetet e kohës së lirë. ● Përdor format e përshtatshme të foljeve për të përshkruar interesat personale, hobi dhe aktivitetet e kohës së lirë. ● Shpreh kohën e saktë duke aplikuar shprehje specifike kohore. ● Përputh një mbiemër me një parafrazë të përshtatshme për të formuar bashkëngjitje të shpeshta.

<i>holiday, marbles, member, photograph, skateboarding, skipping (rope), tent</i> ● format e foljeve që lidhen me hobi, interesa personale dhe aktivitete të kohës së lirë: <i>climb, sail, skip, draw, to light a barbecue, to set up a tent, ride a skateboard/skate, play violin/guitar</i> ● koha dhe një pjesë e mësimi: <i>half (past), o'clock, past, (a) quarter (past/to), to, midnight, noon, a few minutes, the clock is running/ticking, put/turn the clock back.</i> ● bashkëngjitjet me mbiemër dhe parafjalë (<i>afraid of, proud of, scared of, happy for, crazy about, dressed in</i>)	
c) Strukturat gramatikore: ● praktikimi i kohës së tashme me kontraste ose duke kundërshtuar kohën e tashme (<i>Present Simple Tense and Present Continuous Tense</i>) me ndajfoljet e përvetësuar dhe përcaktimet ndajfoljore për kohën e tashme.	● Bën dallimin e formave të ndryshme të foljeve në kohën e tashme dhe i përdorë ato siç duhet në një kontekst të caktuar. ● Shpreh/pyet për plane dhe synime të paracaktuara duke formuluar fjali me formën foljore <i>be going to</i>. ● Njeh trajtën pohore dhe mohore të shkurtër dhe të gjatë të foljes modale <i>will</i> dhe i zbaton ato në mënyrë të përshtatshme në kontekst. ● Bën fjali të sakta gramatikore me foljen modale <i>will</i> për të shprehur gatishmërinë, vendosmërinë dhe synimin. ● Bën pyetje me foljen modale <i>will</i> për të kërkuar/ofruar diçka.

- praktikimi i formës së foljes së përvetësuar dhe përdorimit të *be going to* - pohore, fjali mohore dhe pyetëse për të gjitha vetat në njëjës dhe në shumës.
- folje modale *will* për shprehjen e gatishmërisë, vendosmërisë, qëllimit në fjali pohore dhe mohore për të gjithë vetat në njëjës dhe në shumës: *I will help you.*
- folje modale *will* për të shprehur një ftesë/kërkesë/ofertë në fjali pyetëse për të gjithë vetat në njëjës dhe shumës: *Will you come with me this evening?*
- folje modale *would* për të shprehur një kërkesë të sjellshme në fjali pyetëse për të gjitha vetat në njëjës dhe shumës: *Would you help me with this?*
- praktikimi i formës së përvetësuar dhe përdorimi i *Present Continuous Tense* për të shprehur fjalitë e ardhme - pohore, mohore dhe pyetëse për të gjithë vetat në njëjës dhe në shumës.
- Shkallëzimi i mbiemrave (komparativ dhe superlativ) - mbiemra të rregullt dhe të parregullt dhe nyja e trajtës së pashquar (*a/an*):
- para emrave numëror në njëjës: *I have a brother, but I don't have an aunt.*

- në disa (shprehe) dajfolje të kohës të shpeshtësisë:
three times a day, once a year

- me thyesa: *a quarter, a third*
- Përemrat e pacaktuar për veta dhe sende (*someone, anyone, noone, everyone, something, anything, nothing, everything*)
- ushtrimin e konstruksioneve pyetëse me *What + like* (*What does she look like? / What does she like? / What is she like?*)

- Bën dallimin e foljeve modale *will dhe would*.
- E përdor foljen modale *would* në formë pyetëse për të kërkuar me mirësjellje diçka.
- Përdorimi i kontrasteve të *Present Continuous Tense* për veprimet në momentin e të folurit kundrejt planeve të ardhshme dhe veprimeve të dakorduara.
- Përdor prapashtesa të përshtatshme për komparativin dhe superlativin e mbiemrave, si dhe shkallëzimin e formave të ndryshme të mbiemrat e parregullt.
 - Dallon përdorimin e formave të ndryshme të nyjës së tratës së pashquar.
 - Përdor nyjën e pashquar para emrave numërorë në njëjës, ndajfoljeve të përcaktuara të shpeshtësisë dhe thyesave matematikore.
 - Njeh kuptimin e përemrave të pacaktuar kompleksë për personat dhe sendet dhe i përdor në mënyrë të përshtatshme në kontekst.
 - Përdor konstruksione pyetëse me *What + like* për të mbajtur një dialog/bisedë të interesit më imediat.

ç) Përmbajtjet për diskutim: ● Identifikimi dhe njohja e përgënjeshtimeve (vizuale); ● Ndërtimi i ndjenjës së përgjegjësisë ndaj vetes dhe ndaj anëtarëve të tjerë të familjes; ● Dita Ndërkombëtare e të Moshuarve (<i>International day of older persons is celebrated on October, 1</i>).	● Ndërlidh titujt e lajmeve (të përshtatshme për moshën) me fotot e duhura të kopertinës. ● Flet për detyrimet dhe përgjegjësitë personale familjare dhe rendit detyrimet dhe përgjegjësitë e anëtarëve të tjerë të familjes. ● U përgjigjet pyetjeve të thjeshta në lidhje me të moshuarit në familjen dhe mjedisin e afërt dhe shpjegon pse ata duhet të respektohen.
Shembuj të aktiviteteve: ● <i>Tell me your routine.</i> Me pyetje dhe përgjigje, nxënësit në grupet e tyre përpqen të gjejnë sa më shumë informacion për jetën e përditshme të shokut të tyre, duke i kushtuar vëmendje përdorimit të duhur në <i>Present Simple Tense</i>. Psh. <i>When do you get up? -I get up at 7.00 o'clock. What do you do after that? -I brush my teeth and after that I have breakfast. How do you go to school? -I go to school by bus. ...</i> ● <i>What will you do this time next week/month/year?</i> Çdo nxënës/nxënëse shkruan dhjetë pohime duke përdorur foljen modale will. Për shembull <i>I will go scuba diving next month. I will eat an entire pizza next week. I will backpack across Italy next year.</i> etj. Shokët e klasës marrin me mend se cilat shprehje do të bënte shoku i tyre dhe cilat jo. Loja zgjat për aq kohë sa ka interes. <i>Memory review game.</i> Nxënësit ndahen në grupe. Në grup, nxënësi i parë jep një shembull të rutinës së tij, psh. <i>I watch TV at six o'clock.</i> I dyti përsërit fjalinë duke i kushtuar vëmendje vetës së tretë njëjës dhe më pas shton një fjali për veten e tij, psh. <i>Ana watches TV at six o'clock. I watch TV at half past six.</i> Tjetri përsërit informacionin e dhënë dhe shton të tijin, etj. Nëse ndonjë nga nxënësit harron ndonjë nga informacionet, loja duhet të fillojë përsëri. ● Nxënësit shkruajnë pyetje në <i>Present Continuous</i> dhe <i>Present Simple Tense</i>, dhe më pas ata hedhin një monedhë për të parë nëse do t'u duhet t'i përgjigjen pyetjes vetë (pesë = përgjigje) ose t'i bëjnë shokut të tyre pyetjen (kokë = pyesin). ● <i>I think that...</i> një lojë mendimi. Në dyshe, nxënësit shpërndajnë me radhë kartat e dhëna nga mësimdhënësi që kanë ilustrime. Njëri jep mendimin e tyre për ilustrimin e kartës, psh. <i>I think that watching TV is entertaining</i> dhe personi tjetër jep mendimin e tij, si dhe arsyen e mendimit të tij dhe të bëjë pyetje shtesë kur është e mundur. Loja vazhdon derisa të dy nxënësit të kenë dhënë një mendim për secilën kartë. ● <i>Find the personality word.</i> Ndërsa shikojnë një video, nxënësit ngrenë dorën sa herë që mendojnë se shohin një të tillë personality adjective (mbiemër përshkrues -deskriptiv) në video, dhe klasa diskuton nëse shprehje e tyre përfaqësohet vërtet në video. (psh. <i>Mr Bean is cunning. He is fooling the little kid</i>) ● <i>Jobs describing game.</i> Nxënësit e ndarë në grupe të vogla përmes pantomimës përpqen të përshkruajnë profesionin (interesin dhe hobi personal) ose aktivitetin e kohës së lirë, dhe pjesa tjetër përpqen të zbulojë/mendojë nocionin, p.sh.. <i>I am a main singer in a musical group.</i> ● <i>Scrambled Jobs/Free time activities.</i> Nxënësit bëjnë fjalë që tregojnë zbatimje/aktivitete të kohës së lirë nga shkronjat e dhëna në rend të ngatërruar. (psh. <i>STCSIIETN = scientist, INGPANTI = painting</i>), dhe më pas shkruaj fjali me to. (psh. <i>My brother likes painting. His dad is a scientist.</i>)	

- *Comparative and Superlative quizzes.* Nxënësit përdorin njohuritë e tyre të përgjithshme për t'iu përgjigjur pyetjeve. Psh. *Which country is bigger - Canada or New Zealand?*
- *Fun Facts.* Nxënësit marrin me mend mbiemrat krahasues që mungojnë në fjalitë e fakteve argëtuese.
- *Spelling relay.* Nxënësit rreshtohen para dërrasës së zezë, të ndarë në dy ekipe. Nxënësit të fundit në radhë, mësimdhënësi i tregon një kartë familjare me fjalë (*family ties*). Ai/ajo shkruan me gisht në anën e pasme të nxënësit përballë fjalën që lidhet me familjen. Fjala shkruhet në anën e pasme të nxënësit pasardhës deri tek i fundit që e shkruan në tabelë. Ekipi i parë që shkruan fjalën e duhur në tabelë merr një pikë.
- *Our house, in the middle of our street.* Një nxënës/nxënëse përshkruan një hapësirë në shtëpinë e tij, ndërsa të tjerët përpiqen të marrin me mend dhomën. Psh. *It's a big room inside, right under our roof. I store all my toys in it. (=attic); It's downstairs, on the ground floor. My dad keeps our family car as well as our bicycles there. (=garage);*
- *A guessing game with "Going to".* Nxënësit ndahen në çifte. Njëri prej tyre përdor *going to* të thotë se çfarë gjërash të vogla planifikon të bëjë si pjesë e një plani/projekti më të madh. Tjetri dëgjon dhe përpiqet të hamendësojë planin/projektin më të madh. Për shembull personi që flet thotë: *I'm going to buy some new clothes./I'm going to visit a hairdresser./I'm going to put on make-up this evening.* Loja vazhdon derisa shoku i klasës të marrë me mend se ai/ajo do të shkojë në festë/aheng/celebrim. *Match a question with a reply.* Nxënësit përputhin pyetjet e dhëna me përgjigjet në mënyrë që të praktikojnë të bëjnë një kërkesë të sjellshme. Psh. *How would you like your tea? Just a touch of milk, and no sugar, please.*
- *Sorry, I'm just so popular!* Duke përdorur justifikime të ndryshme kur pyet shokun e klasës (psh. *I'm meeting my cousin./I'm doing my homework./I'm visiting my grandma.*), nxënësit praktikojnë trajtat e foljeve tashmë të fituara për *Present Continuous Tense* për të shprehur të ardhmen. Loja vazhdon derisa njërit prej nxënësve i mbarojnë idetë për shqiptim. *Guess the person/celebrity.* Një nxënës përdor mbiemra personaliteti për të përshkruar dikë, derisa të tjerët të marrin me mend se kë po përshkruan. Mund të jetë një anëtar i familjes, dikush që ata njohin ose një person i famshëm. Psh. *She is young and she's got brown hair. She has performed the role of the most famous 'Blonde'. She is a very famous Cuban and Spanish actress. (Ana de Armas)*
- *It's the Globe, chaps!* Nxënësve u tregohet një poster/fotografi e mediave tradicionale dhe jotradicionale dhe u kërkohet të shkruajnë një përshkrim të shkurtër se si/ku e kalojnë pjesën më të madhe të kohës së lirë duke përdorur format e duhura të foljeve si dhe fjalorin e përvetësuar në lidhje me muzikën, filmin, teatrin, kinema dhe aktivitete të kohës së lirë.
- *Fact or fiction.* Nxënësve u shfaqen në një tabelë interaktive shembuj të lajmeve të shpërndara nga media dhe hapet një diskutim se si mund të identifikojmë dhe njohim përgënjeshttrimin/dezinformimin për t'i njohur nxënësit me faktin se lajmet e rreme mund të jenë të disa llojeve, përkatësisht: kur përmbajtja qëndron në ju, është ndërhyrëse, ose e sajuar, kur titulli dhe fotografia nuk përputhen me pjesën tjetër të tekstit, kur përmbajtja është e manipuluar ose false, kur është satirë ose parodi. Psh. *përmbajtje të fabrikuar - 100% përmbajtje jo e vërtetë e bërë qëllimisht për të mashtruar dhe shkaktuar dëm (Chicken Jojo laid an egg - and out came a lizard); klikbejt - Titujt manipulues që i bëjnë njerëzit të klikojnë. (You will never believe what this chick did! Shocking! (photo + video) etj.*
- *We are a family.* Nxënësit shikojnë një video të shkurtër që zhvillon ndërgjegjësimin e tyre për rolet dhe përgjegjësitë e familjes; zhvilloni një diskutim dhe nxirri përfundime mbi temën. (Psh. *Father goes to work. Mother goes to work, too. She cooks food for the family. He*

helps mum clean the house. They both look after us. Me and my brother help too. I help set the table and my brother helps unload the dishwasher. We are a happy family. What are your responsibilities in your family? Number your family members' roles and responsibilities.)

- *International day of older persons.* Një grup nxënësish me talent për vizatim përgatit dhurata, vizatime krijuese, një grup tjetër përgatit një dramatizim/recital të shkurtër me një temë të përshtatshme, dhe një grup i tretë bën karta dhuratash me një dedikim të përshtatshëm për të rritur ndërgjegjësimin dhe solidaritetin dhe ndjeshmërinë më të madhe ndaj të moshuarve. Pas një vizite të paracaktuar në institucionin për të moshuarit, grupi i nxënësve me mësimdhënësit e tyre vizitojnë institucionin dhe pas prezantimit shpërndajnë dhuratat e përgatitura.
- Shembuj të leximit me kuptim dhe/ose të folurit me kuptim:

It's quarter to six. It's half past three. It's almost noon.

The spring break is over. We are ready to take the exams now.

Would you like to come to the school's spring fair with us? Why don't you come to the school's spring fair with me?

Could you call your doctor and make an appointment?

I can't hear what you are saying, I am washing the dishes in the kitchen!

I really love that painting! I don't mind his foreign accent.

Aurelia: Who's that boy over there, Hannah?

Hannah: That? Er, that's my brother, Jem.

Aurelia: Your brother?

Hannah: Yes, and that's his best friend, Lucy. The pretty girl with the long, brown, curly hair.

He is the best pupil in our class. He is really hardworking and smart!

Jemma is so funny and talkative!

Emir: So Paul, what do you do when you're not studying?

Paul: Oh, umm, not much. I'm always really tired in the evenings and at weekends.

Emir: Haven't you got any hobbies?

Paul: Well, I've recently started doing meditation.

Emir: I had no idea you do meditation!

Paul: Yes, I practise most mornings usually, but then sometimes it's hard to find the time. I normally meditate once or twice a week when I don't have exams.

Emir: Amazing! I think I will try it myself sometime!

This is a very fast car. Really? I think it is not that fast. Sports cars are faster.

Hi there! I'm so sorry to bother you. Is this seat taken?

Hello! No, please, have a seat quickly. The show is just about to start.

It's spring at last! The sun is shining so brightly. It warms up my entire face!

We are spending too much time at school.

We are going to have a blast at Tom's birthday party tonight!

How time flies!

By the time you get there, the meeting will be over.

Be patient Emily. All in good time!

She leaves the lights on all the time.

You are watching reels on Instagram all day long - what a waste of time!

Every time I hear that song I feel so happy!

We are really lucky with our new English teacher. She is a really lovely person. She is young and thin and has beautiful blonde hair.

I'm a seventh-grade student. I am really lucky because my house is right next to my school. The house is quite large and comfortable. It has 2 floors, an attic, and a terrace rooftop. There is a garden between the garage and the house. We usually make barbecues there in summer. Also, my mother has a small vegetable garden on the rooftop. That makes the house greener. The house has enough room for our daily activities. There are 7 rooms in the house: one living room, one TV room, one kitchen, two bedrooms, and two bathrooms.

She is running because she's late for her lesson.

Our teacher always gives us lots of homework.

We don't want to go to the piano concert.

What time are you meeting Pete tomorrow?

I am not going to work today. I'm on holiday.

People speak English in Jamaica.

Archie isn't using his computer at the moment.

Does Tom live near the park?

I can't lift this box. OK. I will help you.

I don't think that she will recognise me.

Careful! You are going to fall.

I am meeting your dad tomorrow afternoon. We are going to discuss my new book.

He is very hard-working. I think he will be very successful.

Will you marry me?

Who do you think will win the championship?

I am flying to America next month. I am super excited!

Ronaldo is a famous football player.

Jessica is such a hardworking student.

Is Dr. Wilson a smart man?

A tiger is an animal.

Is that an old book?

Tea is a beneficial drink.

Mustang is an American brand.

This is an eraser.

If Michelle can't come, we'll ask someone else.

I think this is someone else's coat.

There's nobody in the classroom.

What is happening? I don't know. No one knows.

I am lonely. I don't have anybody to talk to.

Look! I have something for you.

A: Would you mind carrying my bag? B: No, not at all.

A: Would you mind if I close the window? B: No, of course not.

I think reading books is more exciting than playing video games. She is learning how to play chess because she thinks board games are interesting. Mary thinks that everything the teachers say is true. I don't think so.

My sister Maria is a very funny person and she loves to talk with people and make them laugh, so she has lots of friends. Maria has a big, friendly smile and I think she is a beautiful person. Everyone loves her and, of course, I am very happy that she is my older sister!

I am spending most of my free time playing games on the computer. On weekdays though, I come home from school and do my homework. There isn't much time to play. Most of my classmates are going to the cinema on Saturday. But not me! On Saturdays and Sundays I play all day. I think I am a game addict.

Tom and Bob are twin brothers. Although they look alike, they are quite different. Tom likes to stay inside. He likes watching TV. He watches several shows every day. He also likes playing video games and surfing the Net. On the other hand, Bob likes to spend his time outside. He likes to go swimming, so he often visits the swimming pool nearby. Sometimes he goes jogging or plays basketball with his friends. He spends most of his day on his feet.

The baking cake filled the kitchen with the aroma of vanilla.

The puppy's nose was dry like sandpaper.

Can we really fight the fake news and misinformation?

There are various reasons why people create fake news and misinformation. Some have political motives, and some want to harm others. There are some websites, like The Onion, which deliberately publish fake news as satire – humorous comments on society and daily news. Some are in it just for the profit: many people clicking on entertaining fake news stories can bring in a lot of money from advertisements. One man running fake news sites from Los Angeles said he was making up to US\$ 30,000 a month in this way. There are also those, like the small-town teenagers in the Balkans who wrote fake news stories about an ex-US president, who were motivated partly by money and partly by boredom.

So, what can we do to stop fake news spreading? First, make sure that the websites you read are real, for example by looking carefully at the domain name. Check the sources of any quotes or figures given in the story. Remember that amazing stories about famous people will be covered by the mainstream media if they are true. Only share stories you know are true and let your friends know when they share fake news.

Responsibilities

Alex is an American boy. He lives in Los Angeles, California. He lives with his family in a modern house. He is eleven. He has got an older brother, David and a younger sister, Emma. He starts his day at about half past seven. He gets up, goes to the bathroom, takes a shower, brushes his teeth and gets dressed. Then he has breakfast and at a quarter to eight he leaves home and catches the bus to go to school. Classes begin at half past eight. He usually has lunch at the school canteen at half past twelve. After school he goes home. Alex is a very helpful boy, so he helps his mother clean up after dinner. He usually watches TV after dinner and at about ten o'clock he brushes his teeth, puts on his pyjamas and goes to bed.

Like Everyone Else, Seniors Are Texting Too

A study says that because of COVID-19 pandemic, seniors started to text and use technology more often. Also, the interest of seniors in technology continues to rise. Today, 64% of senior citizens of the US say that they are comfortable with video conferencing technologies, up from 53% in 2019. "In general, older adults are pretty open about new things and want to use technology," says William Chopik, a psychology professor at Michigan State University. Chopik studied about 600 older adults of 68 and their use of social technologies like SMS messaging, emails, video conferencing, and Facebook. All seniors in the study had positive feelings toward the social technologies

they used; they also said that technology had a positive influence on them. "It makes them feel less lonely, and, as a result, makes them happier and healthier," Chopik explained.

Tema: **BOTA IME E MADHE (MAKRO): LAGJJA, QYTETI, VENDI**

Orët e përgjithshme: **27**

Rezultatet nga mësimi:

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. dëgjon dhe kupton udhëzime të shkurtra të thjeshta për orientimin në hapësirë dhe përdorimin e transportit publik;
2. lexon dhe kupton tekste, shenja dhe njoftime të zakonshme në vende publike si restorante, stacione hekurudhore/autobusësh, kinema, teatro, muze, etj.;
3. flet dhe merr pjesë në një shkëmbim të drejtpërdrejtë informacioni për orientim në hapësirë (qytet/vendbanimi) me kërkesë për sqarim nga një bashkëbisedues që flet qartë dhe ngadalë;
4. shkruan një tregim të shkurtër të thjeshtë dhe/ose përshkruan një incident nga jeta e përditshme.

Përmbajtjet (dhe nocionet):

Standardet për vlerësim:

a) Funksionet e gjuhës:

- kërkimi/dhënia e udhëzimeve për orientimin hapësinor (shenja, pika referimi)
- shprehja e zhgënjimit/surprizës
- shprehja e shprehive në të shkuarën
- shprehja e veprimeve të përcaktuara dhe aktivitete të përfunduara në të shkuarën (duke përdorur folje të rregullta/të parregullta)
- ritregimin e ngjarjeve/ngjarjeve të së shkuarës
- shprehja e probabilitetit
- shprehja e mënyrave të lëvizjes kur udhëtojmë ose me një mjet transporti (duke shprehur se si lëvizim kur udhëtojmë)

- Kërkon/ jep informatën kthyesë të nevojshme për të kaluar nga pika A në pikën B duke përdorur shenja/piketa të caktuara vizualisht.
- Njeh dhe përdor pasthirrmat dhe shprehjet e ngurtësuar për të shprehur zhgënjimin/surprizën.
- Përshkruan veprime të shpeshta në të shkuarën që nuk përsëriten më duke përdorur formën e foljes *used to*.
- Përpilon fjali që shprehin veprime të caktuara në kohën e shkuar duke përdorur të rregullta dhe një numër të caktuar të foljeve të parregullta më të shpeshta.
- Lidh disa fjali në *Past Simple Tense* në një njësi mendimi për të ritreguar një incident/ngjarje të kaluar.
 - Përdor foljet modale në një fjali për të shprehur probabilitetin.
 - Përshkruan një mënyrë lëvizjeje ose udhëtimi duke përdorur kolokacione të përshtatshme të përbëra nga një folje dhe një parafjalë.
 - Identifikon fjalët kyçe në një frazë ose fjali dhe i lidh ato me sinonime të sugjeruara.

● nxjerrjen e kuptimit të fjalëve kyçe në një frazë ose fjali	
b) Njësitë leksikore: ● vendet e vizituara (për nevoja të caktuara) <i>apartment, building, bookshop, department store, bazaar, flat, bus station, café, crossroad, street, school, restaurant, hostel</i> ● objekte të rëndësishme në mjedisin tonë: <i>castle, fire station, fortress, church, cathedral, synagogue, mosque</i> ● ambiente për ngjarje kulturore dhe sportive: <i>library, sports centre, gym, theatre, stadium, square</i> ● mbiemra për të përshkruar një vend/hapësirë/objekt: <i>enormous, spacious, tiny, comfortable, light</i> ● shprehje frazeologjike për drejtimet e lëvizjes dhe orientimit në hapësirë: <i>continue straight ahead, walk down this avenue, walk up to the next stop, it's around the corner, take a taxi, catch a bus</i> ● terma që tregojnë udhëtime dhe pjesë të botës: <i>arrival, departure, journey, baggage, luggage, compass, map, east, west, north, south, east, north-west, south-east, south-west, public transportation, tourist</i> ● bashkëvendosje me udhëtime: <i>travel by rail/by air/by land, domestic travel, travelling with your (friends, parents), travel (to)</i>	● Njeh kuptimin e një numri të caktuar emrash të thjeshtë e të ndërlikuar që tregojnë vende të vizituara, objekte domethënëse në mjedis dhe objekte për ngjarje kulturore e sportive. ● Numëron objektet e dallueshme dhe vendet e vizituara në vendbanimin e afërt. ● Lidh një përshkrim të lexuar me një hapësirë/vend të caktuar publik. ● Krahason vende/objekte të ndryshme duke përdorur emra dhe mbiemra të përvetësuar për të përshkruar një vend/hapësirë. ● Njeh kuptimin e një numri të caktuar shprehjesh frazeologjike që shprehin drejtimin e lëvizjes dhe orientimin në hapësirë dhe i riprodhon ato në një kontekst të përshtatshëm. ● Përshkruan udhëtimin (të shkruar dhe të folur) duke përdorur fjalorin e përvetësuar të udhëtimit dhe anët e botës. ● Njeh një numër të vogël idiomash me vende dhe objekte në një tekst të caktuar ose informacion të dëgjuar. ● Dallon kuptimin e bashkëngjitjeve nga folja <i>travel</i> dhe parafjalët <i>by/with/to</i> dhe i zbaton ato në përputhje me rrethanat në një kontekst të caktuar.

● pasthirrma dhe shprehje të ngurtësuara për të shprehur zhgënjimin/surprizën: <i>Oh dear, wow, OMG, that's quite impressive</i> ● idioma me vende dhe objekte: <i>in many different places, here, there and everywhere, castle in the air, to school someone, back at school, in/ on the street</i>	
c) Strukturat gramatikore: ● praktikimi i përdorimit dhe i formave (trajtave) të përvetësuara për foljet e rregullta në <i>Past Simple Tense</i> (fjali pohore, pyetëse dhe mohore, për të gjithë vetat në njëjës dhe shumës) ● foljet e parregullta të shpeshta për të gjithë vetat në njëjës dhe shumës në fjalitë pohore, mohore dhe pyetëse në <i>Past Simple Tense</i> ● shprehjet dhe frazat ndajfoljore: <i>two years ago, when I was a child...</i> ● fraza foljore 'used to': <i>I used to go to karate classes. I used to play the violin. I used to send Christmas cards.</i> ● foljet modale për të shprehur probabilitetin: <i>can, could, may, might</i> ● përemrat e pacaktuar të vendit (<i>somewhere, anywhere, nowhere, everywhere</i>) ● propozime me mjete transporti (<i>by bus/car/bike/train/plane, on foot</i>) ● parafjalët dhe togfjalëshin parafjalë të vendit (<i>nearby, below, past, at the end of, on/at the corner</i>)	● Përpilon fjali pohore, pyetëse dhe mohore gramatikisht të sakta për të gjitha vetat në njëjës dhe në shumës me trajta foljore të foljeve të rregullta në <i>Past Simple Tense</i>. ● Identifikon dhe riprodhon format e një numri të caktuar foljesh të parregullta të shpeshta në <i>Past Simple Tense</i>. ● Përpilon fjali të zgjeruara dhe të ndërlikuara në <i>Past Simple Tense</i> duke përdorur një numër të caktuar shprehjesh dhe frazash ndajfoljore. ● Njeh dhe përdor formën pohore, mohore dhe pyetëse të sintagmës foljore <i>used to</i> për të shprehur një zakon në të kaluarën. ● Dallon foljet modale (<i>can, could, may, might;</i>) për të shprehur probabilitetin. ● Përdor përemrat e duhur kompleks të pacaktuar të vendit në një kontekst të caktuar. ● Jep shembuj të një mënyre udhëtimi duke përdorur një parafjalë të përshtatshme përpara mjetit të transportit. ● Përshkruan (me shkrim dhe me gojë) një zgjidhje specifike duke formuluar fjali me parafjalë të përvetësuar dhe fraza ndajfolje vendi. ● Njeh një folje frazore me rrjedhë nga folja <i>make</i>. ● Dallon kuptimin e një numri të caktuar foljesh frazore me bazë nga folja <i>make</i>.

● folje frazore me bazë nga folja <i>make</i>: <i>make up, make up for, make of, make off, make out, make out with, make over, make it up with someone</i>	
ç) Përmbajtje për diskutim: ● Mënyrat për të kontrolluar përmbajtjen vizuale në internet dhe në rrjetet sociale; ● Krahasimi i mënyrës së jetesës në një komunitet dikur dhe tani; ● Dita Ndërkombëtare e Solidaritetit (<i>International Human Solidarity Day is celebrated on December, 20</i>).	● Njeh përmbajtjen vizuale duke përdorur mjete digjitale. ● Përpilon fjali me togfjalëshin foljor <i>used to</i> për të përshkruar se si njerëzit jetonin pa pajisje moderne teknologjike. ● Rikrijon fjali të dhëna dhe/ose slogane për solidaritet. ● Shpjegon pse është e rëndësishme që njerëzit të tregojnë solidaritet.
Shembuj të aktiviteteve: ● <i>Mapping project.</i> Një shënues i pikës së fillimit vendoset në një hartë të vizatuar të qytetit me pika referimi të shfaqura. Nxënësit në dyshe nxiten t'i bëjnë njëri-tjetrit pyetje se si të arrijnë në destinacionin e dëshiruar, si p.sh <i>Where is Ohrid Youth hostel? ose How do I get to the bookshop?</i> dhe i japin përgjigje njëri-tjetrit, si p.sh. <i>Go straight and along Sidney Street. It's opposite the bookshop, on your left.</i> ● <i>A letter to my pen-friend.</i> Nxënësit inkurajohen t'i shkruajnë një letër shokut të tyre më të mirë duke përshkruar lagjen e tyre të re. Ata do të përdorin parafjalë dhe fraza parafjalore kur përshkruajnë një vend dhe do të japin udhëzime të përgjithshme/të sakta në rast se shoku dëshiron t'i vizitojë. ● <i>Blast from the past.</i> Nxënësit marrin me radhë një kartë nga ato të ofruara dhe diskutojnë se si gjërat ishin të ndryshme në të kaluarën duke e përdorur atë <i>used to</i> dhe <i>didn't use to</i>. Për shembull: <i>Computers used to have floppy disks./It didn't use to be so crowded in the malls as it is today./The monitors didn't use to be flat like they are today./People used to call a certain phone number just to learn about the exact time.</i> ● <i>Past Tense stories.</i> Nxënësve në grup u jepen karta me folje dhe u kërkohet të shkruajnë formën e kohës së shkuar të secilës folje në anën e pasme të fletës. Kur të mbarojnë, ata inkurajohen të shkruajnë një histori duke bërë fjali me foljet e shkruara tashmë në letra. Psh. <i>I went to America last year; ose Yesterday was my birthday.</i> ● <i>Snakes and Ladders.</i> Nxënësit hedhin zarin me radhë dhe ndërsa lëvizin në tabelë thonë fjalinë e duhur <i>Past Simple Tense</i> ose përgjigjuni një pyetjeje që të mund të vazhdojnë në lojë. Fituesi është ai që arrin i pari në fund. ● <i>Gap-filling task.</i> Nxënësit plotësojnë fjalitë me folje për të shprehur probabilitetin. Psh. <i>I don't know where Dad is. He _____ be in the garden./The sky looks cloudy. It _____ rain./Anna's too far behind. She _____ win the race./I've bought a lottery ticket. You _____ be a millionaire!</i> ● <i>Choose the right preposition of transport.</i> Nxënësit plotësojnë fjalitë me një parafjalë të përshtatshme me mjete transporti (<i>by/in/on</i>). Për sh. <i>They often travel _____ car./I don't like to go _____ a train./They often go _____ foot.</i>	

- *Places in town game.* Ajo luhet në një tabelë interaktive. Nxënësit përpiqen të qëllojnë ndërtesën/vendin (psh. *bookshop, café, restaurant, square, sports centre, castle*) përpara se të zbulojë imazhin e fshehur pas formave me ngjyra që zhduken ngadalë. *Circle the correct answer.* Në një fletë pune të përgatitur më parë, nxënësit rrethojnë përemrin e pacaktuar përkatës të vendit për të marrë një fjali të saktë. (psh. *I can't find her _____.* (a. *somewhere* b. *anywhere* c. *nowhere* d. *everywhere*))
- *Describe the picture.* Nxënësit përpiqen të përshkruajnë vendin/hapësirën/objektin e paraqitur në figurën që tregon mësuesi, duke përdorur mbiemrat e duhur përshkruar. Psh. *Central Park is enormous. Our hotel has a spacious lounge and TV room.*
- *Choose the right modal.* Në një ushtrim të dhënë, nxënësit në grupe më të vogla plotësojnë vendet bosh në fjali me foljen mënyrore përkatëse. Psh. *If we are really lucky, tomorrow (can/could/would) _____ be sunny for the final match.; You (can/might/may) _____ be right but I'm going back to check anyway.*
- *Guess the meaning of the idiom.* Në tekstin/fjalitë e lexuara nxënësit njohin një numër të vogël idiomash me vende dhe objekte. Psh. *The campsite was in the middle of nowhere so I couldn't phone you.; My brother just makes the castles in the air – he does nothing.*
- *Fake or not.* Nxënësve u ndahen copa nga gazeta të ndryshme me lajme për persona të famshëm dhe u kërkohet t'i ndajnë në dy grupe, në lajme që ata mendojnë se janë të vërteta dhe lajme që mendojnë se janë të rreme, në mënyrë që të konkludohet se lajmet e publikuara nuk janë gjithmonë të sakta. Ai shpjegon hapat për të verifikuar besueshmërinë e fotove/lajmeve të publikuara. Në grupe më të vogla, studentët përdorin një mjet digjital *Google Reverse Images*, ata kontrollojnë lajmet e dhëna më parë me ta në telefonat e tyre.
- *Visual Disinformation.* Ndahen me nxënësit foto me lajme për persona të njohur të publikuara në rrjetet aktuale sociale dhe u prezantohet një video e shkurtër me lajme për një person me ndikim të publikuar në një rrjet social. Hapet një diskutim nëse ato që shohin dhe lexojnë janë të vërteta apo jo, për të dalë në përfundimin se gjithçka që publikohet në rrjetet sociale nuk është e vërtetë. Nxënësit njihen me taktikat '*Name it to tame it*', vija e tyre e parë e mbrojtjes, si dhe mjetet që mund të aplikohen kur kontrolloni përmbajtjen vizuale në internet dhe në rrjetet sociale si p.sh.: *FotoForensics, Google Reverse Images, TinEye*, për të kontrolluar besueshmërinë e fotografive dhe sigurisht në *In VID* për të kontrolluar besueshmërinë e videove.
- *Now and then.* Pas leximit të tekstit (të sugjeruar në programin mësimor) nxënësit në grup përpiqen të shkruajnë paragrafë të shkurtër për mënyrën se si njerëzit jetonin pa pajisje moderne teknologjike. Më pas i ngjitin në hamer, të cilin e zbukurojnë me fotografi të përshtatshme nga e kaluara.
- *International Human Solidarity Day.* Nxënësit krijojnë një poster me mesazhe të shkurtra për të nxitur debatin mbi mënyrat për të promovuar solidaritetin dhe për të çrrënjësuar varfërinë. Për shembull. *We must learn to live together as brothers or perish together as fools. - Martin Luther King, Jr.*
- Shembuj për të lexuarit /ose të folurit me kuptim:

Take the second turn on the left, right next to the exit sign.

This is so unexpected! I am really happy to see you!

We used to go to that small café every day after school.

I worked and studied so hard last week so now I am over-exhausted.

I was reading in the library when all of a sudden, I heard a loud crash! I turned around and saw my friend Dana all in shock! She knocked and smashed a glass lamp into small pieces!

A: Anna is very late. I wonder why. Maybe something happened, she is usually on time.

B: Perhaps she missed the bus and now she will have to wait for the next one.

A: Where are you staying?

B: In a small hostel for students on Third Street. It's in the small apartment building right next to that old bookshop.

A: How do you like our city so far?

B: Oh, it's amazing! Vibrant and inviting. Also, there are so many wonderful things to see: the spacious square in the heart of the city, the exotic Old Bazar, the ancient Kale Fortress, the historic St Spas church, some old mosques around every corner... I am falling in love with this place! I also have in mind to travel by train to see the neighbouring towns Tetovo, Veles and Kumanovo in the next couple of days.

I stopped at a zebra crossing.

We carried on with the test.

We played tennis every day in August.

Did you pass the written exam? You didn't fail, did you? Yes, I did. / No, I didn't.

He wasn't at the meeting on Wednesday because he was away on business.

Where did she go for her holidays?

How long did it take you to drive from Amsterdam to Paris?

Did you enjoy your holiday in Portugal?

I didn't eat the food because I wasn't hungry.

They're coming this week but I don't know which day.

They may/might be coming tomorrow.

I'm not sure I'm going to pass the exam. I don't feel very confident.

I may not/might not pass the exam. I don't feel very confident.

I'm sure she doesn't speak French very well - she only lived in Paris for a short period of time.

She can't speak French very well. She only lived in Paris for a short period of time.

Someone told me that Mark was in Mexico but I saw him yesterday so I'm sure he's not abroad.

Mark can't be abroad. I saw him yesterday.

Someone told me that Mark was in Mexico, visiting his sister. I remember Mark mentioned going on a trip a couple of weeks ago.

So, Mark could be abroad, visiting his sister.

We used to make up stories about people we saw in the street.

He emptied his glass and made for the door.

These objects can be recycled and made into something new.

Tim wasn't sure what to make of their request.

The thieves made off with a TV and some jewellery.

I wanted to do something nice for Anna, to make up for the way I'd treated her.

A: How do I get to the city library?

B: Go out of the classroom, then turn left at the school entrance. Walk past the museum. You should go straight, then turn left at the traffic lights. The city library is opposite the new supermarket, near the bazaar.

Oh dear! I forgot my keys.

Wow! That was a wonderful surprise.

OMG! He posted another video on his YouTube channel.

She is just 16 and a climate change activist! That's quite impressive!

I used to play marbles when I was a child.

They used to live in the country, but now they live in the city.

When I was younger, Sam used to be scared of spiders.

I used to be crazy about One Direction. Now, I'm not anymore.

He was at the Cinema last Tuesday.

A: Did you eat some bad food?

B: No, I didn't. I ate a banana an hour ago. That's all.

A: Where did you go last summer for your holiday?

B: We went to Struga.

A: How nice! Which places did you visit there? Who did you meet? How long did you stay? I want you to tell me everything about Struga.

A: Did you go anywhere last weekend?

B: Let me think. Actually I did go somewhere. I went to the Old Bazaar with my parents.

A: Did you go by car?

B: No, we didn't. There is nowhere you can park your car there. We went by bus.

A: How long did it take you to get there by bus?

B: Oh, it wasn't long. Just about 30 minutes.

Always double check visual content!

Online privacy has become very important with the growth of technology and communication. Social Media Networks are a modern-day trend. But when it comes to teenagers, the most important question is how can we actively protect ourselves on these platforms? Users of social media networks share billions of images a day. Sometimes, with these visuals, images and so on, we also share private information and we are not even aware of it. That's why young people should be very careful what they share online. Also, very often we come across visual content that is fake, photoshopped or false. It is important to check if some images are watermarked, if there is a logo or signature to some videos or visual content. Another important thing is to know about the meaning of copyright, and use tools like TinEye or Google Images to search for duplicates.

Now and then

Over the last century, many significant changes happened in the way we live. It is hard to compare the life of the ancient people and the life of the people of the twenty-first century because they are so different. However, even the changes that happened in the last ten years are still amazing.

To start with, people were not able to travel such long distances in a short period of time. The planes were not that popular back then because they used to be a very expensive means of transport. Nowadays, we live in a very mobile world. We have fast and comfortable cars and more and more people also travel by plane. Moreover, in the past, people had to work much harder because they did not have tools that made their work easier. Today, most of the difficult and dangerous work is done by computers and other machines. In the past, the conditions of living were not as comfortable as they are now. There were no bathrooms and running water in many houses, and some people could not afford household appliances like refrigerators, TV sets, or vacuum cleaners, because they were luxurious goods. Another difference between living now and in the past is the fact that nowadays education is much easier. In the past, there were fewer schools and the quality of education was much poorer. Nowadays it is much easier to find the educational materials that you need thanks to the Internet. Another difference is that in the past there were not that many sources of entertainment. Therefore, people used to spend more time with their friends.

Nogoba was a cavegirl. She lived in a cave with about 40 other people. Cavepeople lived in big groups to help each other. Their lives were very dangerous. There were many wild animals near the caves - lions, tigers, bears and elephants. The cavemen hunted. They killed animals for food. The children's jobs were dangerous, too. Nogoba and her friends went to the river every day to get water. Sometimes, the river was very deep. Sometimes, there were animals near the river. For many months of the year, Nogoba was cold. There was ice and snow everywhere. It was difficult to be warm. The children sometimes went to sleep by the fire. Sometimes Nogoba and her friends went to find fruit and nuts to eat. Sometimes the fruit and nuts were poisonous and everyone became ill. There weren't any cave doctors or cave hospitals!

A friend in need is a friend indeed!

In a land far away, there was great poverty: only the rich could live without any problems. Three of those rich men were travelling on the same road, when they came to a very poor village. Three rich men reacted differently when they saw how poor the people were. The first couldn't stand to see it, so he took all the gold and jewels from his wagons and shared them out among the villagers. The second rich man gave the villagers all his food and drink, since he could see that money would be of little use to them. He made sure that each villager received their fair share and would have enough food to last for some time. Then, he left. The third rich man, speeded up and travelled straight through the village without stopping. The two other rich men saw this from a distance, and commented how the third rich man

lacked compassion. It was good that they had been there to help the poor villagers. However, three days later, they met the third rich man who was travelling in the opposite direction. He was travelling quickly, but his wagons, instead of the gold and valuables, were now full of farming tools, and sacks of seeds and grain. He was heading to the poor village to help them out of poverty.

So, what is the moral of the story? There are some generous people who give only so that people can see how much they are giving. Other generous people really try to help others, but only so that they can feel better about themselves. But there is the third kind, the best kind. To them it doesn't matter what the others think of them. Nor do they give in a showy way. Instead, they truly worry about how best to improve the lives of those they are helping. They give greatly of something much more valuable than money. They give their time, their vision and their lives.

Tema: ARSIMI JONË, E ARDHMJA JONË

Orët e përgjithshme: 27

Rezultatet nga mësimi:

Nxënësi/nxënësjë do të jetë i/e aftë të:

1. njeh dhe zbaton fjali që shprehin detyrim dhe ndalim, si dhe interpreton e formulon fjali të ndërlikuara shkak-pasojë;
2. lexon dhe kupton tekste të shkurtra të thjeshta, reklama dhe broshura që kanë të bëjnë me profesionet, arsimin dhe teknologjinë;
3. flet dhe merr pjesë në dialogë të shkurtër të thjeshtë për veprimet e kaluara që kanë zgjatur në një moment të caktuar në të kaluarën, planet dhe marrëveshjet e ardhshme, parashikimet, dëshirat, synimet;
4. shkruan një përshkrim të shkurtër të thjeshtë të shkollës dhe planet për aktivitetet/interesat e ardhshme arsimore.

Përmbajtjet (dhe nocionet):

a) Funkcionet e gjuhës:

- të shprehurit/shprehja e së ardhmes (dëshirat, synimet, veprimet dhe parashikimet)
- shprehja e veprimeve në zhvillim në një moment të caktuar në të kaluarën
- të shprehurit e detyrimit/obligimit
- të shprehurit e ndalimit

Standardet e vlerësimit:

- Përdor kohën e ardhshme të përshtatshme për të shprehur një dëshirë, qëllim ose parashikim.
- U përgjigjet pyetjeve të thjeshta duke bërë fjali në *Past Continuous Tense* për të përshkruar një veprim që ka ndodhur në një kohë të caktuar në të kaluarën.
- Përpilon fjali me foljen modale *must* për të shprehur një detyrim/obligim.
- Përpilon fjali me foljen modale *mustn't* për të shprehur një ndalim.
- Krahason mjedise të ndryshme shkollore duke përdorur mbiemrat dhe antonimet e tyre të formuara me parafjalën mohore *-un*.

● të shprehurit e një mendimi duke krahasuar mjedise të ndryshme shkollore ● përshkrimin e profesioneve/profesioneve ● të shprehurit e interesit dhe e motivimit personal për të mësuar ● të shprehurit e një marrëdhënieje shkak-pasojë ● të parashtruarit e pyetjes për të marrë informacion konkret ● nxjerrja e përfundimeve bazuar në një qëndrim të informuar	● Lidh disa fjali të thjeshta në një njësi mendimi për të përshkruar një profesion/profesion të caktuar. ● Përdor format e kohës së ardhshme si dhe trajtat e foljeve në <i>Present Simple Tense</i> për të shprehur interesin dhe/ose motivimin personal për të mësuar. ● Identifikon shkaqet dhe pasojat nga një fragment i shkurtër i dëgjuar ose lexuar. ● Krijon fjali pyetëse të sakta gramatikore duke përdorur të gjitha fjalët pyetëse për të marrë informacionin specifik të nevojshëm. ● Njeh faktet në një fragment të thjeshtë të lexuar/dëgjuar për profesionet, arsimin, teknologjinë dhe u përgjigjet pyetjeve për të shprehur një përfundim të bazuar në fakte.
b) Njësitë leksikore: ● profesionet: <i>builder, cook, dentist, doctor, fashion designer, hairdresser, movie director, secretary, psychologist, pedagogue, pilot, reporter, singer, vet, butcher, librarian, journalist, janitor</i> ● mbiemra për të përshkruar karakteristikat e profesioneve të ndryshme: <i>creative, busy, polite, hard-working, patient, caring, space-oriented, kind, entertaining, brave</i> ● arsimi: <i>classmate, classroom, examples, homeroom, instructions, PE (Physical Education), primary/secondary school, principal, pupil, school age, school trip, subject, test, tutor, schedule, Teams, portfolio, competition, grading, notes/marks/grades</i> ● fraza nga fusha e arsimit: <i>take part in competition, do a project, write a portfolio</i>	● Njeh kuptimin e emrave të përdorur për emërtimin e profesioneve dhe i përdor ato në mënyrë të përshtatshme në një kontekst të caktuar. ● Përdor një numër mbiemrash të përvetësuar për të përshkruar profesione/drejtime të ndryshme. ● Përshkruan (me shkrim dhe me gojë) një mjedis shkollor duke përdorur njësitë leksikore të miratuara që lidhen me arsimin. ● Numëron artikujt e fjalorit që lidhen me teknologjinë dhe shpjegon kuptimin e tyre. ● Përdor bashkëngjitjet e foljeve dhe emrave për të përshkruar aplikime të thjeshta të mjeteve ndihmëse teknologjike si pjesë e jetës së përditshme. ● Dallon kuptimin e emrave që shprehin ndjeshmëri/simpaty dhe i lidh ata me një kontekst të caktuar. ● Merr pjesë në një dialog të thjeshtë duke përdorur shprehjet idiomatike dhe frazeologjike të përshtatura për të shprehur ndjeshmëri. ● Përdor një numër frazash të përshtatura për të përshkruar një mjedis shkollor. ● Njeh kuptimin e një numri të caktuar idiomash që lidhen me mjedisin shkollor dhe i përkthen ato me një ekuivalent të përshtatshëm në gjuhën amtare dhe/ose shpjegon kuptimin e tyre.

● idioma që lidhen me fushën e arsimit: <i>bookworm, to learn by heart, to be lost in thought, teacher's pet, class clown, cheat sheet, to ace, to play hooky, to miss class, to hit the books</i> ● teknologjia: <i>charging cable, charger, developer, device, electric toothbrush, follower, gadget, games console, laptop, mp3 player, password, social network, wireless, smart watch, modem, application, browser, content, visualisation, home page, LAN, WIFI</i> ● bashkëngjitjet e foljeve dhe emrave që lidhen me teknologjinë: <i>download a file, search the net, send a(n) email/message, surf online</i> ● nocione që shprehin ndjeshmëri/dhembshuri: <i>pity, sorry, kindness, tenderness, generosity, sympathy, charity, support, love, care, favour</i> ● shprehje idiomatike dhe frazeologjike për të shprehur ndjeshmëri/simpaty: <i>break a leg, get on well with someone, give someone a kiss, like/love each other, shake hands, spend time with, stay in, take place, take part in</i>	
c) Strukturat gramatikore: ● ushtrimi i formave të foljeve për të shprehur të ardhmen (<i>be going to</i>) në fjali pohore, mohore dhe pyetëse për të gjithë vetat në njëjës dhe në shumës ● forma dhe përdorimi i <i>Past Continuous Tense</i> për të gjithë vetat në njëjës dhe në shumës në fjalitë pohore, mohore dhe pyetëse	● Dallon përdorimin e trajtave foljore që shprehin të ardhmen për veprime të planifikuara dhe të paplanifikuara në fjali pohore, pyetëse dhe mohore. ● Numëron përjashtimet drejtshkrimore kur shton prapashtesën e foljes <i>-ing</i>. ● Njeh formën dhe përdorimin e prapashtesës <i>-ing</i> për foljet e formës së pakryer. ● Përdor formën e duhur për vetën dhe numrin e foljes ndihmëse <i>TO BE</i> në <i>Past Continuous Tense</i>. ● Njeh dhe përdor foljet e kohës së pakryer për të shprehur një veprim që ka qenë në kohëzgjatje/ndodhte në një moment/periudhë të caktuar në të shkuarën. ● Zbaton inversion të foljes ndihmëse dhe të temës për të bërë fjali pyetëse në <i>Past Continuous Tense</i>.

● shprehjet dhe frazat ndajfoljore për të shprehur kohëzgjatjen e veprimit në të shkuarën: <i>all day long, for two hours</i> ● folje modale për të shprehur një detyrim: <i>must</i> ● folje modale për të shprehur ndalimin <i>mustn't</i> ● fjalëformimi duke shtuar parashtesën negative <i>un-</i> i mbiemrave (<i>fair/unfair, pleasant/unpleasant, true/untrue, happy/unhappy, able/unable, available/unavailable</i>) ● ndajfoljet e mënyrës që rrjedhin nga mbiemrat (<i>bad - badly, careful - carefully, certain - certainly, clear - clearly, easy - easily, happy - happily, quiet - quietly, slow - slowly</i>) ● lidhëzat për të shprehur një marrëdhënie shkak-pasojë (<i>because, therefore</i>) ● bashkëngjitjet (kolokacionet) me foljen <i>get</i>: (<i>get dressed, get ready, get a job, get angry, get a job, get wet, get married/divorced, get ready, get lost, get home</i>); ● folje frazore me rrjedhë nga folja kryesore <i>get</i>: (<i>get up, get down, get in, get out; get away, get back, get over, get off</i>)	● Dallon format e gjata dhe të shkurtra mohore të foljes ndihmëse <i>TO BE</i> në <i>Past Continuous Tense</i>. ● Përpilon fjali të zgjeruara (të shkruara dhe të folura) duke përdorur shprehje dhe fraza të përvetësuar ndajfoljore për të përshkruar kohëzgjatjen e një veprimi që ka ndodhur në të kaluarën. ● Dallon kuptimin e plotë nga foljet modale. ● Dallon kuptimin e foljes modale <i>must</i> për të shprehur një detyrim kundrejt formës negative nuk duhet të shprehet një ndalim. ● Krijon antonime duke shtuar parafjalën mohore <i>un-</i> të një numri të caktuar mbiemrash dhe i përdor ato në përputhje me rrethanat në një kontekst të caktuar. ● Njeh prapashtesë për ndajfoljet e prejardhura nga mbiemrat dhe numëron përjashtime. ● Zbaton rregulla drejtshkrimore dhe përjashtime kur shkruan fjali që përmbajnë ndajfolje të mënyrës. ● Përshkruan më hollësisht një veprim foljeje duke përdorur një numër ndajfoljesh të shpeshta të mënyrës. ● Formulon fjali të ndërlikuara (me shkrim dhe me gojë) duke përdorur lidhëza <i>because</i> për të shprehur një përfundim të bazuar në fakte pasi të keni lexuar/dëgjuar një fragment të shkurtër. ● Lidh dy fjali në një njësi mendimi me ndajfoljen <i>therefore</i> për të shprehur një pasojë pas një fakti të deklaruar. ● Përpilon fjali (të shkruara dhe të folura) që përmbajnë bashkëngjitje të shpeshta të zotëruara më parë me foljen <i>get</i>. ● Njeh formën e foljeve frazore dhe dallon kuptimin e një numri të caktuar foljesh frazore me rrjedhë nga folja <i>get</i>.
ç) Përmbajtja për diskutim: ● Arsimimi te ne dhe në vende të tjera përmes të menduarit kritik; ● Të mësuarit duke ndihmuar komunitetin (shkollën dhe komunitetin lokal);	● Krahason faktet dhe informacionet e lexuara në lidhje me profesionet, arsimin dhe teknologjinë nga vendet e tjera me kulturën e tyre. ● Jep shembuj të rolit të vet dhe të të tjerëve në jetën e shkollës dhe të komunitetit lokal. ● Shpreh krijimtarinë e tij përmes formave të ndryshme duke përfshirë leksikon e përvetësuar të krijimtarisë dhe inovacionit.

- Dita Ndërkombëtare e Kreativitetit dhe Inovacionit (*World Creativity and Innovation Day is celebrated on April, 21*).

Shembuj të aktiviteteve:

- *Grammatical chairs.* Nxënësit ndahen në tre ekipe. Rreshtojnë tre karrige para tabelës së shënuar me: *Present Continuous Tense, be going to* dhe *will*. Varësisht se në cilën karrige do të ulet, nxënësi thotë një fjali në kohën e ardhshme me konstrukcionin e treguar. Çdo fjali e saktë fiton një pikë për ekipin. Fituesi është ekipi me më shumë pikë.
- *Park life.* Nxënësve u tregohet një fotografi e njerëzve në park duke bërë aktivitete të ndryshme. Atyre u kërkohet ta shikojnë me kujdes dhe më pas fotoja hiqet. Nxënësit shkruajnë fjali në *Past Continuous Tense* duke u përpjekur të përshkruajnë se çfarë po bënin njerëzit në foto. Për shembull: *Oliver was walking his dog./Mia was playing her violin. /Tom and Mary were having a picnic.*
- *Fortune telling.* Lojë me role të nxënësve për të praktikuar foljen modale *will* për parashikimin e së ardhmes. Në një top kristali ose një pasqyrë magjike, një nxënës që luan rolin e magjistarit duke parë objektin magjik ose në pëllëmbën e një shoku parashikon të ardhmen e tij/saj.psh: *You'll be a famous fashion designer./You'll travel around the world./You won't have any problems on the science test.*
- *Mixed Future tenses.* Në një fletë mësimore të përgatitur më parë, nxënësit plotësojnë fjalitë me formën e duhur të foljes (*Present Continuous, 'be going to' ose 'will'*), për të praktikuar shprehjen/shprehjen e së ardhmes.
- *What was everybody doing?* Një lojë për stërvitje *Past Continuous*. Një nxënës largohet nga klasa dhe pjesa tjetër fillon të imitojë ose të bëjë veprimin e treguar në kartë. Nxënësi që kthehet në klasë tenton fjali në *Past Continuous Tense* për të përshkruar atë që të gjithë po bënin kur ai hyri brenda.Psh: *Ana was dancing. Emma was jumping up and down.*
- *Place the events in order.* Nxënësve u kërkohet t'i kushtojnë vëmendje renditjes kronologjike të ngjarjeve në mënyrë që të mund të renditin saktë fjalitë dhe të përpilojnë tregimin.
- *Perfect people.* Në këtë aktivitet, nxënësit shkruajnë dhe diskutojnë se si do të dëshironin që njerëzit të silleshin në një botë të përsosur duke përdorur foljet modale *must* për detyrim dhe *mustn't* për ndalim. Së pari, ata plotësojnë fjali vetë se si do të donin që njerëzit e ndryshëm të sillen duke i përdorur ato *must* dhe *mustn't*, dhe më pas diskutojnë dhe krahasojnë përgjigjet e tyre në grupe dhe flisni për cilësitë që duhet të ketë çdo person nga fleta e punës.
- *It's prohibited.* Në një fletë mësimore të përgatitur më parë, nxënësit lidhin veprimet e ndaluara me vendndodhjet përkatëse, për të praktikuar foljen modale për ndalim *mustn't*. Më pas, nxënësit lexojnë një listë me ligje të çuditshme të vjetra nga vende të botës dhe vendosin nëse ato janë reale apo jo duke shkruar *S* për saktë ose *F* për jo të saktë për çdo ligj.
- *Complete the sentences.* Nxënësit plotësojnë fjalitë me fjalët (mbiemrat) që mungojnë. Për shembull: *I love my job. I learn new things every day! It's so _____.*
- *Adjective word search.* Nxënësit përpiqen të gjejnë mbiemrat e renditur që përshkruajnë profesionet/drejtimitet në tetëkëndëshin e dhënë. Për shembull: *creative, busy, polite, hard-working, patient, caring, etj.*
- *Hangman.* Nxënësit të ndarë në dy ekipe me lojën e trekëmbëshit përpiqen të marrin me mend shkronjat një nga një për të zgjidhur fjalën enigmë. Për shembull: *school trip, subject, test, tutor, schedule, Teams, portfolio, etj.*

- *Match the adjectives with their antonyms.* Një ushtrim aktivizohet në një tabelë ndërvepruese në të cilën nxënësit fillimisht lidhin mbiemrin e dhënë me antonimin përkatës dhe më pas përdorin të njëjtin për të shkruar një fjali. Për shembull: *happy/unhappy – He was really unhappy yesterday.*
- *Find the missing word.* Nxënësit plotësojnë fjalitë me formën e saktë të fjalës në kllapa. Për shembull: *I'm sorry, but you didn't do very well (good). /You should try to act normally (normal) për të praktikuar ndajfoljet e mënyrës që rrjedhin nga mbiemrat.*
- *Battle it out.* Ndajfoljet e lojës së mënyrës për t'i ndihmuar nxënësit të praktikojnë ndajfoljet elementare të mënyrës. Qëllimi i lojës është që nxënësit të gjejnë të gjitha luftanijet (bashkëngjitjet) e kundërshtarit duke iu referuar koordinatave në rrjetin e dhënë. Loja vazhdon derisa ndajfolja e mënyrës të zbulohet plotësisht dhe nxënësit përpiqen të fundosin anijen e kundërshtarit (ndajfolje) të tyre duke përdorur saktë ndajfoljen e zbuluar në një fjali.
- *Roll the dice, and make a sentence.* Njëpërmjet lojës me zare, nxënësit hedhin dhe përpilojnë fjali të shkurtra me fjalorin e mësuar për foljen frazore *get*. Për shembull: *Please, get on the bus as quick as possible. If you want to get in, you'll need the gate code and the key.*
- *Antonyms.* Nxënësit fillimisht duke shtuar parashtesën negative *un-* krijoni antonime të mbiemrave të dhënë në fletën e punës dhe më pas përpiqen t'i përdorin ato në fjali të sakta gramatikore Për shembull: *We spent a pleasant day in Mavrovo. The weather was rather unpleasant in Galichnik.*
- *Continue the sentences.* Nxënësit përpilojnë në fletore fjali të thjeshta që lidhen me shkollën/shokët/shokët e klasës. Më pas shkëmbejnë fletoret mes tyre dhe vazhdojnë fjalinë e shokut të klasës, duke u përpjekur të japin një arsye për deklaratën me shkrim. Për shembull: *He didn't come to school yesterday because he was ill/because he took part in a state competition.; Education is very important in our life. Therefore, we need to study more.*
- *Age of technology.* Duke përdorur TIK-un, nxënësit hulumtojnë fakte dhe informacione në lidhje me profesionet, arsimin dhe teknologjinë në vende të tjera në një nga motorët e kërkimit. Më pas përmes diskutimit përpiqen t'i krahasojnë me vendin tonë në mënyrë që më në fund të krahasojnë anët e mira dhe të këqija në kulturat tona dhe të tjera.
- *Donate your own artwork* - Nxënësit e klasës ndahen në disa grupe dhe së bashku bëjnë një libër me figura-kujtesë - njëri nga grupet është i ngarkuar të shkruajë një mesazh të shkurtër motivues në gjuhën angleze; grupi tjetër vizaton ilustrimet; grupi i tretë kujdeset për zbulimet në librin me figura; grupi i katërt ngjyros vizatimin dhe shkruan tekstin në librin me figura, i cili më pas i dhurohet një kopshti me një mesazh: një kujtesë për të ardhmen.
- *Creative hub.* Nxënësit krijojnë një poster me mesazhe të përfshira, paragrafë të shkurtër dhe slogane për një temë World Creativity and Innovation Day me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për rëndësinë e kreativitetit dhe inovacionit në zgjidhjen e problemeve në lidhje me përparimin e qëllimeve të zhvillimit të qëndrueshëm të Kombeve të Bashkuara, të njohura edhe si 'Qëllimet Globale'.
- Shembuj për lexim dhe/ose të folurit me kuptim:

Bummer! I forgot to phone my sister! I'll do it after school.

I'm going to phone my sister after dinner. I told her I'd call at 8 o'clock.

I can't decide what to wear tonight. I know! I'll wear my blue dress.

I'm going to wear my blue dress tonight.

There's no orange juice. I'll buy some when I go to the shops.

I'm going to go to the supermarket after work. What do we need?

Great news! The after-work meeting is cancelled. I'll go to that yoga class instead.

I'm going to try to visit my relatives in Canada this summer.

The restaurant is reserved for dinner at 9 o'clock. We're having a drink at the bar first.

I'm meeting Almira at 10 o'clock this Sunday.

We're having a party next Saturday. Would you like to come?

A fashion designer is a creative and interesting profession.

You need to be extremely patient, space-oriented, and focused if you want to become a pilot.

The main characteristic of a secretary's work is to be polite, kind and hard-working.

Our English language home assignment is writing a portfolio.

History is the most difficult subject for me; I have a problem learning all those names and dates by heart.

Do you know what to buy your dad for his birthday? Yes, I am going to buy him a watch.

My wife and I are going to start a new business. We're planning to open an antiques shop.

You do know that I am going to move to America, right?

The children were doing their homework when I arrived home.

They were meeting secretly after school.

Her English was improving greatly with the help of her new tutor.

My hair was going grey so I had to dye it.

The town was growing and changing quickly.

What were you doing at 10 pm last night?

What were you doing when he arrived?

She was cooking dinner when I telephoned her.

We were having early dinner outside on the porch when it started to rain.

Ramona went home early that evening because it was snowing heavily.

You must brush your teeth at least three times a day.

You mustn't forget to do your homework regularly.

She must study hard if she wants to pass her exams.

You mustn't fight with your classmates.

He must listen to his teacher very carefully.

You mustn't be rude to your grandparents.

I really hate to get up early in the morning.

I can't see what you are trying to get at. I was telling you the truth, cross my heart!

We don't earn much money at present but we can get by.

Work pressure is really getting me down. I am exhausted and nervous all the time.

We are getting off at the next train station, son. Get ready and put on your raincoat. I don't want you to get wet, it's pouring outside.

How could you get away with cheating on the test? You should be ashamed of yourself!

Painters don't necessarily get on well with one another.

Six theatre companies were selected to take part in this year's festival.

Harry Styles jumped over the railing to shake hands with the fans.

I want to be a pilot and travel the world.

They are going to the Faculty of Law because they are having a presentation there.

Philip is taking the plane tomorrow at 8:00.

Next year, the scholarship fund will be higher than this year.

I wanted to go out but it was raining outside. I was feeling tired of being trapped inside the house. I tried to play with my sister but she was doing her homework. My father was reading his book and my mother was watching TV.

First we're going to learn about sides of the world. Then, we will go on a school trip.

A: How is a house built?

B: First, you build the foundations. Then, you build the walls and roof. Finally, you provide the furniture and appliances.

You mustn't take photographs of the paintings and you must turn your mobile phones off.

*I am going to become a vet. This is someone who loves animals and gives them medical treatment.
When I grow up I want to be a teacher. Teachers share their knowledge and care about the students.*

I will get ready for the Maths competition on Monday.

Teacher, will you tell me the meaning of these words? I really need them for my presentation.

Tim: I am taking part in the school debate team! Our first public debate is this Monday!

Liz: That's super -cool! Break a leg!

I get angry when someone says I can't take part in the game. That's really unfair. We should all play together.

Do you know how cool Astronomy is? I'm a member of the Astronomy club in our school. We meet once a week. I hope one day I'll get a job at NASA.

Are you going to take part in the school club meeting tomorrow?

Where will the event take place?

A: What did you get on the test?

B: I got a B -! That is so unfair.

A: Is it true that Tom got fired?

B: No, that is so untrue, he got promoted to the company's office in London.

I am trying to reach Penny but she is unavailable. Is something wrong with her phone?

Education is very important in your life. Therefore, we need to study more.

A: I am so glad that you and Jim get on well. He is a really good friend of mine.

B: I love spending time with him. He is so funny.

I'm buying this gadget for the PS4 because I can't play the game without it.

The best education system in the world!

Finland has an excellent public education. Finnish education seems weird because it breaks a lot of the rules that we take for granted. Children enter school at the age of seven and have more recess and fewer hours in school than US children— almost 300 hours less than the USA. Their homework load is light, and there are no gifted programs, almost no private schools, and no national standardised tests.

“We used to have a system which was really unequal,” stated the Finnish Education Chief in an interview. “My parents never had a real possibility to study and have a higher education. We decided in the 1960s that we would provide free quality education to all. Even universities are free of charge. Equal means that we support everyone and we're not going to waste anyone's skills. We created a school

system based on equality to make sure we can develop everyone's potential. Now we can see how well it's been working." Finland today is among the top nations on the PISA testing and last year, it scored at or near the top on all measures."

Community service starts with you

- 1. Donate clothes that you no longer wear. Search your closet to find items in good condition that you've outgrown or don't wear anymore. Take them to your local Red Cross Center or some community shelter.*
- 2. Donate toys. Certain shelters, and foster parent organizations, welcome the donation of new or slightly used toys and stuffed animals.*
- 3. Find others to join a shared cause. Create or join a campaign through social media. You can choose the cause, the amount of time and the type of service in which you want to participate (donations, face-to-face, events, taking a stand, etc.).*
- 4. Donate books. Collect children's books and other reading materials for shelters, libraries and schools, then ask if they need volunteer readers.*
- 5. Help those close to home. Offer to collect leaves, clear the snow, or do housework for someone in need. Community service starts with you - we learn through giving!*

Being 21 century creative

Tech-free School Silicon Valley in California is America's digital centre. In the heart of Silicon Valley there is a school called Waldorf School where children learn without any electronic devices. It is strange because their parents work for Google, Apple and Yahoo. In most schools across the USA, computers, ipads, tablets and other electronic devices are everywhere. But things look very different at Waldorf Schools, where technology and screens aren't used at all through 8th grade. "I don't look for answers on my phone or a computer. I ask my teachers or friends to help me." - says Charlie Bingaman, a student at Waldorf School. "Running around and having fun outside is much better than playing video games" - says Fiona Gillogly, another student at the same school. Waldorf School is a tech-free school. Waldorf students have classes every day from 8.00 to 15.00, five days a week. Creativity is very important at this school. Therefore, the students learn through games, music, dance and theatre. Also, they practise crafting skills such as knitting.

Jemma Austen:

"I was really sad when my teenage daughter quit writing, doing art projects, and drawing story books as she had in her younger years. I worried as she spent more time online and finally asked her why she didn't do projects anymore.

She replied, "Mom, but I do lots of projects, I'm just taking my creativity online." Sophie showed me what she did on her computer. I realised that she was in fact new-age creative: she wrote fiction, poetry, short stories, and novels. Indeed, she was still very original and inventive, but in a different medium, somewhat like paint artists are different from sculpture artists."

Ted Hardy:

"My son designed and created websites, wrote code to run electronic robots from the computer, and designed comics. Many teens create blogs, vlogs, PowerPoint presentations, music compositions, funny memes, and videos. In fact, many teenagers today use the internet to generate content, not simply to view it—and much of what they create is brilliant! Kids are encouraged to use technology for creativity, because they can so easily share what they create; and if it's funny, it becomes even more fun."

Tema: **SHOQËRIA DHE MJEDISI JETËSOR**

Orët e përgjithshme: **27**

Rezultatet nga mësimi:

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. dëgjon dhe nxjerr informacione kryesore nga regjistrimet audio-mediale të shkurtra dhe të thjeshta për tema që lidhen me mjedisin, të cilat përmbajnë të folur të ngadaltë dhe të qartë;
2. lexon tekste të shkurtra të thjeshta që lidhen me tema të përditshme shoqërore me përmbajtje specifike, i ritregon shkurtimisht, nxjerr përfundime dhe shpreh qëndrimin personal në bazë të asaj që është lexuar;
3. flet dhe komunikon në situata të thjeshta të përditshme që kërkojnë një shkëmbim të thjeshtë dhe të drejtpërdrejtë informacioni;
4. shkruan për ndodhitë të përditshme në mjedisin e tij me theks mjedisin.

Përmbajtjet (dhe nocionet):

a) Funksionet gjuhësore:

- shprehje e sjellshme e një oferte/kërkesë/dëshire

Standardet e vlerësimit:

- Merr pjesë në dialog të thjeshtë duke formuluar fjali pohore dhe pyetëse që përmbajnë strukturë gramatikore *would like + to infinitive* për të shprehur një ofertë / kërkesë / dëshirë.

● shprehja dhe theksimi i kohëzgjatjes (kohore) të veprimit të kaluar ● shprehja e një veprimi afatgjatë në të kaluarën e ndërprerë nga një veprim tjetër afatshkurtër i kaluar ● shprehja e ankesave/këshillave duke përdorur foljet modale <i>should/shouldn't</i> ● duke përshkruar rajonet gjeografike, planetët dhe yjet ● shprehja e një urdhërimi të caktuar në lidhje me mjedisin dhe të drejtat e të gjithëve që na rrethojnë ● shprehja e opinionëve dhe qëndrimeve personale rreth pëlqimit/mospëlqimit të aktiviteteve të caktuara ● dërgimi i një mesazhi me përmbajtje pozitive për të mirën e përgjithshme ● shprehja e mendimeve dhe qëndrimeve për të kuptuar dallimet dhe ngjashmëritë që dalin nga popuj dhe kultura të ndryshme	● Përpilon fjali të zgjeruara që përmbajnë përcaktime ndajfoljore të kohës që theksojnë kohëzgjatjen e veprimit. ● Formulon fjali të ndërlikuara (të shkruara dhe të folura) që përmbajnë një folje in <i>Past Simple Tense</i> dhe folja në <i>Past Continuous Tense</i>. ● Njeh funksionin gjuhësor nëpërmjet foljeve modale në një thënie të dëgjuar. ● Përdor një folje modale <i>should/ shouldn't</i> në një fjali për të shprehur një ankesë/këshillë. ● Përpilon fjali (me shkrim dhe me gojë) për zona të veçanta gjeografike, planetë dhe yje me zbatimin e duhur të një artikulli. ● Numëron rregullat dhe parimet bazë që lidhen me mjedisin. ● Përpilon fjali pohore dhe mohore me ndërtimin e foljes <i>like + (-ing)</i> për të shprehur një mendim apo mospëlqim personal për një veprimtari të caktuar. ● Riprodhon modele fjalish të përvetësuar përmes të cilave shprehet përmbajtje pozitive për mirëqenien e përgjithshme të njerëzve dhe mjedisit. ● Jep shembuj të zakoneve dhe traditave në vende të ndryshme dhe i krahason ato me kulturën e tyre.

b) Njësitë leksikore:

- mbiemra për të përshkruar burimet natyrore (lumenj, dete, oqeanë, male, planetë): *deep, long, cold, light/dark blue, flowing, volcanic, massive, colourful, sparkly, celestial, radiating, round, spherical, wavy, calm*
- fatkeqësitë natyrore: *earthquake, storm, flood, drought, wildfire, volcano, hurricane, tornado, tsunami*
- kafshët: *alligator, chimpanzee, dolphin, fox, giraffe, hyena, insect, kangaroo, mouse, octopus, owl, panda, penguin, polar bear, rat, seal, shark, snail, swan, turtle, whale*
- kolokacione (bashkërendim) në lidhje me mjedisin dhe ndotësit e mundshëm të tij: *acid rain, climate change, greenhouse effect, ozone layer, global warming*
- kolokacione (bashkërendim) të foljeve dhe emrave, që lidhen me mbrojtjen e mjedisit: *save (energy), conserve (energy), protect (animals), reuse (clothes), recycle (plastic/glass/paper), reduce (pollution), collect (litter), filter (the air), use (renewable energy)*
- ekologjia: *habitat; food chain (producer, consumer), prey, population, organisms, species, extinction, diversity, ecology, rainforest, wildlife*
- shprehje idiomatike dhe frazeologjike me pjesë të planetit: *down to Earth, on another planet,*

- Njeh kuptimin e mbiemrave për të përshkruar burimet natyrore dhe i përdor ato në mënyrë të përshtatshme përpara një nocioni të caktuar gjeografik.
- Shpjegon shkurt fatkeqësitë natyrore dhe pasojat e tyre.
- Dallon kuptimin e nocioneve që përdoren për të emërtuar kafshët e egra dhe i përdor ato në një përshkrim të shkurtër të një mjedisi të caktuar.
- Njeh kuptimin e një numri të nocioneve të përvetësuar më parë që përshkruajnë multikulturalizmin.
- Përcakton kuptimin e fjalëve të panjohura nga konteksti.
- Bën fjali duke përdorur bashkëvendosje të miratuara në lidhje me mjedisin/mjedisin dhe ndotësit e tij të mundshëm.
- Lexon dhe/ose shkruan një paragraf të shkurtër të fokusuar mbi temën e ekologjisë duke përdorur fjalë kyçe të mësuara më parë në lidhje me mjedisin.
- Përputh një numër foljesh me emrat e duhur për të formuar bashkëngjitje të shpeshta në lidhje me mbrojtjen e mjedisit.
- Njeh kuptimin e një numri të caktuar shprehjesh të thjeshta idiomatike dhe frazeologjike me pjesë të planetit Tokë.

<i>drop in the ocean, go to the ends of the earth, to disappear off the face of the earth</i> ● multikulturalizëm: <i>ethnicity, diversity, culture, race, beliefs, mixture, variation, worldwide, community</i>	
c) Strukturat gramatikore: ● praktikimi duke kundërshtuar konstruktionet e ndërlikuara të foljeve (<i>would like + to infinitive / prefer + (-ing), like + (-ing)</i>) ● praktikimi i kohëve të shkuara duke i kundërvënë ato (<i>Past Simple Tense and Past Continuous Tense</i>) me ndajfoljet e përvetësuar dhe përcaktimet ndajfoljore për kohën e shkuar ● foljet modale për të shprehur ankesën <i>should/shouldn't</i>	● Dallon përdorimin e ndërtimeve të ndërlikuara të foljeve për të shprehur dëshira/kërkesa/ftesa specifike kundrejt dëshirave/afiniteteve të përgjithshme. ● Përpilon fjali të zgjeruara dhe të ndërlikuara për të përshkruar ngjarjet e kaluara duke dalluar foljet e përsosura dhe të pakryera. ● Zbaton rregullat gramatikore për foljet modale për të shprehur këshilla dhe/ose ankesa. ● Përpilon fjali të ndërlikuara (të shkruara dhe të folura) në kohën e shkuar duke përdorur lidhëzat ndërsa dhe kur. ● Përdor nyjën e trajtës së shquar përpara emrave që janë përfaqësuesit e vetëm të llojit të tyre, përpara emrave gjeografikë të shumësit, para emrave

- përdorimi i lidhëzave për të shprehur veprime të njëkohshme dhe afatgjate në një moment të caktuar në të kaluarën (*while, when*)
- nyje e trajtës së shquar (*the*):
 - para emrave që janë përfaqësuesit e vetëm të llojit të tyre: *the Sun*
 - para shumësit të emrave gjeografikë: *The Alps, The Netherlands; The United States; The United Kingdom;*
 - para emrave të lumenjve, deteve, oqeanëve: *The Thames, The Black Sea, The Pacific Ocean.*
 - me pjesë të globit: *the South Pole, the North Pole.*
 - me emrat e planetëve: *The Earth*
 - para mbiemrave superlativ: *the best, the most beautiful.*
- shumësi i parregullt të emrat: (*mouse/mice, louse/lice, goose/geese, child/children, leaf/leaves, tooth/teeth, foot/feet, fish/fish, sheep/sheep*)
- fjalëformimi duke shtuar parashtesën negative *dis* – të foljeve (*appear/disappear, able/disable, connect/disconnect, like/dislike, agree/disagree*)
- folje me parafjalë: *agree with, agree about, argue with, argue about, worry about, depend on, participate in, wait for*
- folje frazore me bazë nga folja kryesore *come* (*come in, come up, come up with, come across,*

- të lumenjve, deteve, oqeanëve, me pjesë të globit, me emra planetësh dhe para mbiemrave të lartë.
- Identifikon emrat e shumësit të parregullt në një tekst të shkurtër të dhënë dhe riprodhon një numër të caktuar trajtash të parregullta të shumësit të përvetësuar.
 - Krijon antonime duke shtuar parashtesën mohuese *dis* - në një numër foljesh dhe i përdor ato siç duhet në kontekst.
 - Lidh një numër të caktuar foljesh të përvetësuar me një parafjalë të përshtatshme.
 - Njih formën e foljeve frazore dhe dallon kuptimin e një numri të caktuar foljesh frazore me rrjedhë nga folja vjen.
 - Njih formën e foljeve frazore dhe dallon kuptimin e një numri të caktuar foljesh frazore të përvetësuar që përshkruajnë fatkeqësitë natyrore.

<i>come back, come on, come out, come over, come along, come off</i>) ● folje frazore që përshkruajnë fatkeqësitë natyrore: <i>to sweep through; to rip through; to be caught up in something; to wipe out; to cave in; to head for; to be cut off, run out of, throw away</i>	
ç) Përmbajtje për diskutim: ● Njohja me identitetin multikulturor të vendit të vet dhe ndërtimi i një qëndrimi pozitiv ndaj multikulturalizmit dhe plurilingualizmit; (pranimi i diversitetit në shoqëri) ● <i>Nuk kemi planet rezervë/ndryshimi klimatik</i> dhe ndikimi i tij - ndërgjegjësimi për mbrojtjen e mjedisit; ● Rreziqet e rrjeteve sociale.	● Jep shembuj të zakoneve të ndryshme kulturore, zakoneve, datave të rëndësishme për kulturat e ndryshme që ekzistojnë në vendin tonë. ● Përpilon fjali të ndërlikuara shkak-pasojë për të shprehur një qëndrim pozitiv ndaj diversitetit. ● Përdor njësi leksikore dhe modele fjalish të përvetësuara për të shpjeguar ndryshimin e klimës, ndikimin e tij në mjedis, si dhe ndikimin te njerëzit. ● Numëron rreziqet e përdorimit të rrjeteve sociale duke aplikuar fraza të gatshme dhe modele fjalish të përvetësuara më parë.
Shembuj të aktiviteteve: ● <i>Guess the tense.</i> Nxënësit plotësojnë vendet bosh në fjali me formën e duhur (<i>Past Simple / Past Continuous</i>) të foljes në kllapa në fletën mësimore të përgatitur më parë. Për shembull: <i>When I _____ (arrive) at the station, Raimond _____ (wait) for me.</i> ● <i>At the restaurant.</i> Nxënësit vihen në situatën e dramatizimit të një dialogu të thjeshtë midis një mysafiri dhe një kamarieri në një restorant duke përdorur fjali pohore dhe pyetëse që përmbajnë strukturë gramatikore <i>would like + to infinitive</i> për të shprehur një ofertë / kërkesë / dëshirë. Për shembull <i>A: What would you like for starters Sir/Madam? B: I'll take the tomato soup, please. ...</i> ● <i>Ludo: Past Simple Tense & Past Continuous Tense.</i> Nxënësit, të ndarë në grupe, luajnë lojën sipas rregullave të njohura, gjatë së cilës duhet të shkruajnë/thonë fjali në <i>Past Simple Tense</i> или <i>Past Continuous Tense</i>, duke praktikuar kështu ndryshimin midis këtyre dy kohëve, një veprim afatgjatë në të shkuarën i ndërprerë nga një veprim tjetër i shkuar afatshkurtër që shpreh veprime të njëkohshme afatgjata të së shkuarës. ● <i>A piece of advice.</i> Nxënësit në grupet e tyre marrin kartolina me figura. Secili grup ka për detyrë të shkruajë fjali që shprehin këshilla për situatën e ilustruar. Për shembull: <i>If it's rainy you should take an umbrella.; Tom shouldn't eat so many lollipops. It's bad for his teeth.</i> dhe etj. ● <i>Matching task.</i> Nxënësit përputhin mbiemrin përshkrues me figurën përkatëse (<i>lumenj, dete, oqeanë, male, planetë</i>). Për shembull: <i>deep – ocean, flowing – river, etj.</i> ● <i>Protect the environment.</i> Nxënësit të ndarë në grupe rendisin rregullat dhe parimet për mbrojtjen e mjedisit dhe i shënojnë në fletoret e tyre. Për shembull: <i>We should plant more trees.; We shouldn't light campfires in the forest.</i>	

- *Different places, different traditions.* Nxënësit kërkojnë në internet zakone dhe tradita të ndryshme dhe i krahasojnë me vendin tonë. Pastaj bëjnë *Power Point* prezantimin me shembujt që kanë gjetur dhe ua prezantojnë atë shokëve të klasës. Për shembull: *Many American families enjoy Sunday family dinners with extended family members, while in Macedonia we enjoy family dinners every day.*
- *Sentences with opposite meaning.* Nxënësit shkruajnë fjali që përmbajnë një mbiemër me kuptimin e kundërt të fjalisë së dhënë. Për shembull: *She is connected but I can't hear her. / She is disconnected from the chat. Yes, I agree. – No, I disagree.* për të praktikuar fjalëformimin duke shtuar parashtesën mohuese *dis* - të foljeve.
- *Grammar quiz.* Në një kuiz gramatikor të përgatitur më parë, nxënësit zgjedhin përgjigjen më të mirë nga tre ose katër variantet e dhëna, në mënyrë që të praktikojnë ndërtime të ndërlikuara të foljeve. (*would like + to infinitive / prefer + (-ing), like + (-ing)*).
- *Match the word with the definition.* Shfaqet një poster me terma gjeografikë, nxënësit emërtojnë figurat dhe gjithashtu përpiqen të lidhin emrin me përkufizimin. Për shembull: *Venus - the second planet from the Sun. The Pacific - the largest and deepest of Earth's five oceanic divisions.*
- *Around the world.* Secilit grup nxënësish i jepet një glob botëror dhe i kërkohet të listojë sa më shumë lumenj, dete, oqeanë, pjesë të globit etj., dhe shkruajnë fjali me nocionet që gjejnë. Për shembull: *The Pacific is the biggest ocean. The Mississippi River is the second-longest river in North America.*
- *The Earth strikes back - let's talk about natural disasters.* Nxënësit marrin kartat e bisedës për fatkeqësi natyrore të përgatitura paraprakisht dhe fillojnë një diskutim rreth temës së kartës. Për shembull: *What are natural disasters? Give examples./What are often the results of natural disasters?*
- *Definite Article or Zero Article quiz.* Një kuiz luhet në një tabelë ndërvepruese dhe nxënësit zgjedhin përgjigjen e saktë “*the*” ose “*∅*” (*zero article*) për të praktikuar përdorimin e saktë të njës së caktuar para emrave që janë përfaqësuesit e vetëm të llojit të tyre.
- *Unscramble the letters.* Nxënësit me radhë përpiqen të gjejnë enigmën e kolokacioneve që kanë të bëjnë me mjedisin, për të bërë më pas fjali me to. Për shembull: *BALOGL WAMINGR - global warming: To stop the meltdown we must slow the global warming.*
- *When-while sentences.* Nxënësit bëjnë fjali të kohës së shkuar duke përdorur lidhëzat ndërsa dhe kur për të përshkruar ngjarjet në figurën e bashkangjitur në tabelë. Për shembull: *They were having a party when it started to rain yesterday.*
- *Irregular plurals domino.* Një lojë domino ndërvepruese aktivizohet në një tabelë ndërvepruese me qëllim që nxënësit të njohin dhe praktikojnë format e parregullta të shumësit të emrave të dhënë.
- *A funny plural poem.* Nxënësit konkurrojnë për të qenë të parët që do të shkruajnë emrat që mungojnë në një poezi për shumësin e emrave duke zgjedhur nga ata të renditur më poshtë. Për shembull: *The one fowl is a goose but two are called _____, Yet the plural of _____ should never be meese.* Më pas plotësojnë fjalëkryqin e përgatitur më parë me trajtën e shumësit të emrave të dhënë.
- *Macedonian culture etiquette.* Nxënësit hulumtojnë dhe krijojnë një prezantim/hamer mbi shembujt të zakoneve të ndryshme kulturore, zakoneve, datave të rëndësishme për kulturat e ndryshme që ekzistojnë në vendin tonë. Për shembull: *When visiting Macedonia do not leave two windows open in a room. There is a cultural belief that when wind passes through a room, it will cause “draught” and people will get sick*

- *Collocate the climate change.* Pas leximit të fragmentit/tekstit të shkurtër, nxënësit hartojnë fjali duke përdorur bashkëlodhje të miratuara që lidhen me mjedisin/mjedisin dhe ndotësit e tij të mundshëm. Për shembull: *The climate change is causing problems in the lives of millions of human beings.; Global warming causes ocean acidification.*
- *Let's save our planet!* Duke bërë postera me mesazhe për mbrojtjen e mjedisit, nxënësit përpiqen të rrisin ndërgjegjësimin për mbrojtjen e mjedisit. Për shembull. *Buy reusable products such as glass bottles, reusable bags, and reusable cups.*
- *Staying safe while using social media.* Hapet një diskutim me nxënësit për rreziqet që ekzistojnë në rrjetet sociale dhe si mund të shmangen ato. Secili grup bën disa sugjerime. Propozimet që marrin më shumë vota shënohen në hamer i cili më pas shfaqet në klasë.
- Shembuj për lexim dhe/ose të folurit me kuptim:

Would you like me to help you with your essay?

Can you please give me a hand with this paragraph?

I don't like my work. I wish I could get a better job.

I always have to get home so early. I wish my parents would let me stay out later.

I don't like this place at all. I really wish I lived somewhere more interesting, like in Japan.

These seats are very uncomfortable. I wish we were flying first class.

I was reading the book when all of a sudden, I heard a loud bang.

We were sunbathing and playing cards when a lightning struck the lake.

What were you doing at 8 p.m. last night? I was studying.

Tom couldn't come to the party. He was working all evening.

Five years ago, we were living in my hometown.

I tried to give her some advice, but she wasn't listening.

While I was studying, I suddenly felt sleepy.

When we arrived, Maggie was cooking dinner.

When we arrived, Maggie cooked dinner.

The Ganges rises in the Great Himalayas region. In fact, it rises in the southern Himalayas, on the Indian side of the border with Tibet.

The Bahamas is an island country within the Lucayan Archipelago of the West Indies in the North Atlantic ocean.

The Hague is the seat of the government of the Netherlands. It has a flame in the Peace Palace. The Eternal Peace Flame as it is called never dies. This flame burns beside the entrance to the Palace and was placed there in 2002. The monument housing the flame has a particularly moving inscription: "May all beings find peace"

The Sun is the star at the center of our Solar System. It radiates energy mainly as light, ultraviolet, and infrared radiation. The Sun is the most important source of energy for life on Earth. The equator is an imaginary line in the middle of our planet. It passes through 13 countries and it is halfway between the two poles. The equator divides a sphere, such as the Earth, into the northern and southern hemispheres - the North and the South.

I came across two homeless children sleeping under a bridge.

She came across some old photos in a drawer.

She came up with a new idea for the anniversary celebration.

I'm not surprised that you don't feel well. That's what comes from not eating the right kinds of food.

These ink stains won't come out of my dress.

The explosion ripped through her home.

Whole villages were wiped out by the earthquake. Nothing could wipe out his bitter memories of the past.

The oil spill could wipe out the Gulf's entire turtle population.

In winter, the town is often cut off by snow.

Flying into the sky, the goose honked.

Once the wild geese rested long enough, they flew on again.

I have only one fish in my fishtank.

I have two different species of fish in my tank, 2 puffer fish and 2 clownfish.

Could you take a message, please?

Would you carry this for me, please?

Can you open the door for me, please?

Will you help me with my suitcase, please?

I was watching TV when she called.

When the phone rang, she was writing a letter.

While we were having the picnic, it started to rain.

I was studying while he was making dinner.

While Ellen was reading, Tim was watching television.

They were eating dinner, discussing their plans, and having a good time.

*Buy reusable products such as glass bottles, reusable bags, and reusable cups.
Avoid buying disposable goods such as paper towels, plastic bottles, and plastic bags.
Start a composting and recycling program in communities where there are none.
This will help cut down our waste production.*

Shuto Orizari - the most colourful neighbourhood in the country

The biggest Roma community in Europe Close to Skopje's city centre is the municipality of Shuto Orizari, or Shutka with a population of 18,000 Macedonia's Roma. Life is difficult in Europe's largest Roma settlement. Visiting Shutka feels like visiting another world. The architecture is different than in the rest of Macedonia. There are many colourful houses decorated with lion statues. People speak Romani. Life is lived out on the streets, and it's lived loudly and happily. And there are a lot of geese squawking around many of the front yards - some of which are fighting geese. Shuto Orizari is one of the poorest municipalities in Europe. This small town is lively and dynamic and its bazaar's cheap prices draw Macedonians from all over the country. Customers move from one stall to another in search of bargains. There are different goods for sale: clothing, sunglasses, sports equipment or homemade delicacies. Older members of the Roma community sip Turkish coffee sitting on small chairs beside the street. Waiters in white shirts run around and bring coffee to veiled women, sweets sellers, and smiling bakers. Roma lead a hard life. But the community believes in a better future and that the education system will break out of the cycle of unemployment and poverty. Shutka's children are the same as elsewhere: they wish to fulfil their dreams.

The Environment and the children: making the connection

Children love nature. They jump at the chance to go to the park or beach in the summer and build a snowman in winter. It is important to translate that love of the outdoors into lifelong care for the planet. Creating a close connection between the environment and kids isn't as hard as it may seem - it works best when we start small, lead by example, use hands-on activities, and make it fun.

1. Conserve water

When brushing your teeth, turn off the water. When watering a lawn, learn about water-saver gardening through plant selection.

2. Flick the switch

Turn off the light when you leave the room, turn off the TV if no one is watching it, and finally, try turning off the air conditioner if the summer's not too hot.

3. Close the door

Keep doors to the outside closed so you won't let air conditioning or heat escape.

Don't leave the refrigerator door open for too long while deciding what to eat.

4. Start a Garden (even in your apartment)

Start simple, with window-box herbs.

If you have a backyard, grow broccoli, lettuce, tomatoes, and much more.

Finally, involve in cooking your harvest.

5. Avoid disposables

Use recyclable containers when packing lunchboxes. Also, use cloth napkins with dinner, or carry a hankie instead of paper tissues.

6. Recycle

Learn what can be recycled instead of becoming household waste.

Put your old homework in the paper bin & yoghurt containers in the plastic bin.

"Complete the circle" by buying recycled products such as paper.

7. Reuse

Clean out jam or jelly jars and reuse them as drinking glasses.

8. Compost

Learn what can and can't be used for garden compost. Try to sort out the food waste. Use the fertiliser in your window boxes and garden.

9. Walk or bike

Walk or take a bike to school, to friends' houses, or to the store.

10. "Experience" gifts

Toys break or you quickly get tired of them and they end up in the landfill. Instead, rock climbing or camping is a great way to have fun and learn about the environment.

Staying safe while using social media

- 1. Do not post personal information such as location, email address, phone number or date of birth;*
- 2. Be very careful about what images and messages you post, even among close friends - once they're online, they can be shared widely and are very difficult to remove;*
- 3. Talk to your parents/legal guardians if you come across something you find offensive or disturbing;*
- 4. Keep a record of anything abusive or offensive you receive and report any issues to the site admin - most sites have a simple reporting process, usually activated by clicking a link on the site;*
- 5. If you make an online friend and want to meet him/her in real life, you should go together with your parent/guardian to check if the person is who he/she says he/she is;*
- 6. Be aware of online scams - these are usually offers that seem too good to be true;*
- 7. Do not enter in any online discussions - they usually attract potentially dangerous users;*
- 8. If you suspect someone is stalking or harassing you, you should contact the police or the Child Exploitation and Online Protection (CEOP)*

PËRFSHIRJA, BARAZIA/NDJESHMËRIA GJINORE, NDËRKULTURALITETI DHE INTEGRIMI NDËRLËNDOR

Mësimdhënësi siguron gjithëpërfshirje (inkluzion) duke i përfshirë të gjithë nxënësit në të gjitha aktivitetet gjatë orës së mësimit. Duke vepruar kështu, ai i mundëson çdo fëmije të angazhohet në mënyrë njohëse dhe emocionale përmes përdorimit të qasjeve të përshtatshme (individualizimi, diferencimi, puna në grup, mbështetja e shokëve të klasës). Kur punon me nxënës me aftësi të kufizuara, ai zbaton një plan edukativ individual (me rezultate të personalizuar të të nxënës dhe standarde vlerësimi) dhe sa herë që është e mundur përdor mbështetje shtesë nga njerëz të tjerë (asistentë personalë dhe arsimorë, ndërmjetës edukativë, mësimdhënësit vullnetarë dhe profesionistë nga shkollat me qendër burimore.). Ai monitoron rregullisht të gjithë nxënësit, veçanërisht ata nga grupet e rrezikuara, në mënyrë që të mund të identifikojë menjëherë vështirësitë në të mësuar, t'i inkurajojë dhe t'i mbështesë ata në arritjen e rezultateve të të nxënës.

Gjatë realizimit të aktiviteteve mësimdhënësi/ja trajton njëloj si djemtë ashtu edhe vajzat, duke u kujdesur që të mos u caktojë role të stereotipizuara gjinore. Gjatë formimit të grupeve të punës, ai përpiqet të sigurojë një balancë të bazuar në gjini. Kur zgjedh materiale shtesë mësimore, ai përdor ilustrime dhe shembuj që janë të ndjeshëm gjinor dhe etnik/kulturor dhe inkurajojnë barazinë gjinore, domethënë promovojnë ndërkulturalizmin.

Kur është e mundur, mësimdhënësi përdor integrimin e temave/përmbajtjes/nocioneve në planifikimin dhe zbatimin e mësimdhënies. Integrimi u mundëson nxënësve përfshijnë këndvështrimet e lëndëve të tjera në atë që mësojnë në këtë lëndë dhe të lidhin njohuritë nga fusha të ndryshme në një tërësi.

VLERËSIMI I TË ARRITURAVE TË NXËNËSVE

Vlerësimi i arritjeve të nxënësve bëhet në bazë të standardeve të dhëna të vlerësimit, me theks pozitiv në përparimin e arritur nga nxënësit në përvetësimin e gjuhës dhe jo me theks negativ të mangësive. Meqenëse në klasën e shtatë në lëndën e anglishtes, nxënësit zotërojnë të katër aftësitë gjuhësore: të dëgjuarit me kuptim, të lexuarit me kuptim, të folurit (interaksion në të folur dhe prodhimi) dhe të shkruarit (interaksion me shkrim dhe prodhim me shkrim), mësimdhënësi/ja i ndjek dhe vlerëson:

- përgjigjet me gojë për pyetjet e parashtruara nga mësimdhënësi ose shokët e klasës dhe pjesëmarrja në dialogë të shkurtër duke përdorur fjalorin e përvetësuar;
- reagimin verbal dhe joverbal pas dëgjimit të një deklaratë;
- të lexuarit dhe të kuptuarit e shprehjeve, dialogëve dhe fragmenteve të thjeshta dhe teksteve të shkurtra;
- shkrimin e saktë të fjalëve, fjalive, dialogëve dhe paragrafëve të thjeshtë, si dhe shkrimin sipas modelit tingullor - diktimi;
- përpilime (postera, ilustrime, ditarë, prezantime);
- aktivitetet e performancës (dramatizimi);
- detyrat e shtëpisë.

Për çdo temë, nxënësi/nxënësja merr notë përmbledhëse numerike sipas standardeve të arritura të vlerësimit, përkatësisht sa i ka arritur rezultatet e pritura të temës së caktuar. Vlerësimi përmbledhës numerik bëhet si një kombinim i rezultatit të arritur në një test njohurish në kombinim me vlerësimin e përparimit të konstatuar nëpërmjet teknikave të ndryshme të vlerësimit formativ. Vlerësimi sumativ/përmbledhës lidhet me periudha të caktuara të vitit shkollor (tremujori, gjysmëvjetori dhe mbarimi i vitit shkollor).

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti shkollor 2025/2026
Instituti/ bartës i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Në bazë të nenit 30, paragrafi 3 i Ligjit për Arsimin Fillor (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 161/19 dhe 229/20), ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi programin mësimor për <i>Gjuhë angleze</i> për klasën VII.	бp. 12-12122/12 8.11.2023 Ministër i Arsimit dhe Shkencës Doc. Dr. Jeton Shaqiri